

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG HIVATALOS LAPJA
2010. szeptember 23., csütörtök

Tartalomjegyzék

240/2010. (IX. 23.) Korm. rendelet	A „King’s City” nevű komplex turisztikai projekt Sukoró község külterületen megvalósuló nagyberuházással összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról szóló 83/2009. (IV. 10.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről	23028
10/2010. (IX. 23.) NEFMI rendelet	A szakorvos, szakfogorvos, szakgyógyszerész és klinikai szakpszichológus szakképesítés megszerzéséről szóló 66/1999. (XII. 25.) EüM rendelet módosításáról	23029
169/2010. (IX. 23.) AB határozat	Az Alkotmánybíróság határozata	23090
170/2010. (IX. 23.) AB határozat	Az Alkotmánybíróság határozata	23096
171/2010. (IX. 23.) AB határozat	Az Alkotmánybíróság határozata	23101
172/2010. (IX. 23.) AB határozat	Az Alkotmánybíróság határozata	23103

III. Kormányrendeletek

**A Kormány 240/2010. (IX. 23.) Korm. rendelete
a „King’s City” nevű komplex turisztikai projekt Sukoró község külterületen megvalósuló
nagyberuházással összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé
nyilvánításáról szóló 83/2009. (IV. 10.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről**

A Kormány a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény 12. § (5) bekezdésében, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 174/A. § (1) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alkotmány 35. § (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § A „King’s City” nevű komplex turisztikai projekt Sukoró község külterületen megvalósuló nagyberuházással összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról szóló 83/2009. (IV. 10.) Korm. rendelet hatályát veszti.
2. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba, és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A nemzeti erőforrás miniszter 10/2010. (IX. 23.) NEFMI rendelete a szakorvos, szakfogorvos, szakgyógyszerész és klinikai szakpszichológus szakképesítés megszerzéséről szóló 66/1999. (XII. 25.) EüM rendelet módosításáról

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. § (2) bekezdés i) pont ib) alpontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § d) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** A szakorvos, szakfogorvos, szakgyógyszerész és klinikai szakpszichológus szakképesítés megszerzéséről szóló 66/1999. (XII. 25.) EüM rendelet (a továbbiakban: R.) a következő 8. §-sal egészül ki:
- „8. § (1) A szakorvos, szakfogorvos, szakgyógyszerész és klinikai szakpszichológus szakképesítés megszerzéséről szóló 66/1999. (XII. 25.) EüM rendelet módosításáról szóló 10/2010. (IX. 23.) NEFMI rendelet (a továbbiakban: R1.) 1. mellékletével megállapított 2. számú melléklet 14. és 15. sorának rendelkezéseit azon háziórvostan szakképzésben részt vevőre is alkalmazni kell, akinek az R1. hatálybalépésekor törzsképzése folyamatban van. Annak, aki az R1. hatálybalépésekor törzsképzését már befejezte és a szakvizsgára bocsátáshoz szükséges feltételeket 2012. március 1-je után teljesíti, a szakvizsgára bocsátásához igazolnia kell a halottvizsgálattal és a hatósági orvosi vizsgálattal kapcsolatos elméleti és gyakorlati képzésben történő részvételét is.
- (2) Az R1. hatálybalépésekor folyamatban lévő egészségbiztosítás szakképzésre az R1. 2. mellékletével megállapított 3. számú melléklet 12. sorának rendelkezései irányadóak, amennyiben a szakképzésben részt vevő a felsőoktatási intézményt a képzés befejezéséig, de legkésőbb 2015. január 1-jéig írásban értesíti, hogy a szakképzési követelményeket ezen feltételek szerint kívánja teljesíteni.”
- 2. §** (1) Az R. 2. számú melléklete helyébe az 1. melléklet lép.
(2) Az R. 3. számú melléklete helyébe a 2. melléklet lép.
- 3. §** Hatályát veszti az R. 6. § (2) bekezdése.
- 4. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

Dr. Réthelyi Miklós s. k.,
nemzeti erőforrás miniszter

Az általános orvosi oklevéllel rendelkező orvosok által megszerezhető első szakképzések megszerzésének képzési feltételei

	A	B	C
1.	Szakma	Szakképzési idő	Szakképzési időn belül végzendő minimális kötelező kiegészítő szakgyakorlat és tanfolyam
2.	Aneszteziológia és intenzív terápia	60 hónap	<p>1.</p> <p>26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 12 hó sürgősségi törzsképzési gyakorlat</p> <p>1.2. 6 hó aneszteziológiai alapszakképzés</p> <p>1.3. 6 hó intenzív terápiás alapszakképzés (multidiszciplináris gyakorlat központi intenzív terápiás osztályon)</p> <p>2.</p> <p>34 hó speciális szakképzési program az alábbiak szerint:</p> <p>2.1. 17 hó multidiszciplináris intenzív osztályos gyakorlat központi intenzív osztályon <i>Ezen időtartam alatt teljesíteni kell a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott típusú és számú intenzív beavatkozás minimumszintjét</i></p> <p>2.2. 17 hó aneszteziológiai gyakorlat, benne:</p> <p>2.2.1. 6 hó hasi sebészet, benne: urológia és érsebészet</p> <p>2.2.2. 2 hó traumatológia, benne: ortopédia</p> <p>2.2.3. 2 hó gyermeksebészet</p> <p>2.2.4. 2 hó szülészeti-nőgyógyászat</p> <p>2.2.5. 1 hó idegsebészet</p> <p>2.2.6. 1 hó mellkasebészet</p> <p>2.2.7. 1 hó szemészet</p>

			<p>2.2.8. 1 hó fül-orr-gégészeti, fej- és nyaksebészet, fogászat, szájssebészet</p> <p>2.2.9. 1 hó szívsebészet</p> <p>Az 1. és 2. pont szerinti időtartam alatt minimálisan 1200 anesztézia elvégzése</p> <p>3. A 2. évben 20 nap szakmai továbbképzés</p> <p>4. A 4. év végén tesztvizsga</p> <p>5. A 3-5. évben összesen 25 nap elméleti szakképzés</p>
3.	Arc-állcsont-szájssebészet	72 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program egyetemi szájssebészeti képzőhelyen, benne: fogászati képzés, heti 20 órában. Részletezve:</p> <p>1.1. I. év:</p> <p>1.1.1. Fogászati anyagtan</p> <p>1.1.2. Odontotechnológia</p> <p>1.1.3. Konzerváló fogászati propedeutika</p> <p>1.1.4. Fogpótlástani propedeutika</p> <p>1.1.5. Szájssebészeti propedeutika</p> <p>1.1.6. Orális biológia</p> <p>1.1.7. Preventív fogászat</p> <p>1.2. II. év: heti 20 órában</p> <p>1.2.1. Orális radiológia</p>

			<p>1.2.2. Szájsebészet</p> <p>1.2.3. Fogpótlástan</p> <p>1.2.4. Parodontológia</p> <p>1.2.5. Gyermekfogászat és fogsabályozás</p> <p>1.2.6. Konzerváló fogászat</p> <p><i>Az 1. pontban felsorolt tárgyakból vizsgát kell tenni, a vizsgák részvizsgának minősülnek, letételük azonban a 2. év végéig kötelező</i></p> <p>2. 46 hó szakmai gyakorlat, benne:</p> <p>2.1. 10 hó dentoalveoláris sebészet</p> <p>2.2. 8 hó maxillofaciális traumatológia</p> <p>2.3. 12 hó arc-, állcsont és fej-nyak tumorsebészet</p> <p>2.4. 3 hó traumatológia</p> <p>2.5. 3 hó általános sebészet</p> <p>2.6. 7 hó arc-, állcsontdeformitások és fejlődési rendellenességek sebészete</p> <p>2.7. 3 hó fül-orr-gégészet</p> <p>2.8. szakvizsga előkészítő tanfolyam</p>
--	--	--	--

4.	Belgyógyászat	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó belgyógyászati törzsképzési gyakorlat (általános belgyógyászati osztályon)</p> <p>1.2. 6 hó belgyógyászati típusú sürgősségi gyakorlat</p> <p>1.3. 12 hó belgyógyászati alapgyakorlat, benne:</p> <p>1.3.1. 6 hó kardiológiai súlypontú osztályon</p> <p>1.3.2. 6 hó gasztroenterológiai súlypontú osztályon</p> <p>2. 34 hó speciális képzési program, benne:</p> <p>2.1. 22 hó belgyógyászati osztályos gyakorlat</p> <p>2.2. 6 hó fakultatív speciális képzés</p> <p>2.3. 2 hó háziiorvosi gyakorlat</p> <p>2.4. 1 hó szakvizsga előkészítő tanfolyam</p>
5.	Bőrgyógyászat	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátási program</p> <p>1.2. 6 hó belgyógyászati törzsképzési gyakorlat</p> <p>1.3. 3 hó STD rendelés (ebből 2 hét AIDS osztály)</p> <p>1.4. 1 hó fototerápiás és foto-diagnosztikai gyakorlat</p> <p>1.5. 1 hó mycológiai laboratóriumi gyakorlat</p> <p>1.6. 2 hó dermato-hisztopatológiai laboratóriumi gyakorlat</p>

			<p>1.7. 3 hó bőrgyógyászati sebészeti gyakorlat</p> <p>1.8. 2 hó bőrgyógyászati járóbeteg-rendelési gyakorlat</p> <p>1.9. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 34 hó speciális képzési program</p>
6.	Csecsemő- és gyermekgyógyászat	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátási gyakorlat, ebből 3 hó gyermek intenzív osztályon</p> <p>1.2. 12 hó alapképzés csecsemő- és gyermekosztályon</p> <p>1.3. 1,5 hó laboratóriumi diagnosztikai gyakorlat</p> <p>1.4. 1,5 hó képalkotó diagnosztikai gyakorlat</p> <p>1.5. 3 hó egészséges és patológiás újszülött osztályos gyakorlat (PIC, NIC)</p> <p>1.6. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 34 hó speciális képzés, benne:</p> <p>2.1. 3 hó egészséges és patológiás újszülött osztály (PIC, NIC)</p> <p>2.2. 3 hó gyermek-kardiológiai gyakorlat</p> <p>2.3. 3 hó gyermek-pulmonológiai és allergológiai gyakorlat</p> <p>2.4. 3 hó gyermek-neurológiai gyakorlat</p>

			<p>2.5. 3 hó gyermek-nefrológiai gyakorlat</p> <p>2.6. 3 hó gyermek-hemato-onkológiai gyakorlat</p> <p>2.7. 3 hó gyermek-gasztroenterológiai gyakorlat</p> <p>2.8. 3 hó gyermek-endokrinológiai gyakorlat</p> <p>2.9. 2 hó házi gyermekorvosi gyakorlat</p> <p>2.10. 3 hó gyermek-infektológiai és immunológiai gyakorlat</p> <p>2.11. 3 hó gyermeksebészeti és intenzív osztályos gyakorlat</p> <p>2.12. 2 hó anyagcsere-betegségek és genetikai gyakorlat</p>
--	--	--	---

7.	Fizikális medicina és rehabilitációs orvoslás	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzés, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátás</p> <p>1.2. 6 hó belgyógyászat</p> <p>1.3. 6 hó traumatológia</p> <p>1.4. 6 hó neurológia</p> <p>2. 34 hó speciális képzés, benne:</p> <p>2.1. 12 hó fizioterápia és rehabilitáció, benne:</p> <p>2.1.1. 1 hó tanfolyamok</p> <p>2.1.2. 2 hét önálló fizioterápiás osztályon</p> <p>2.1.3. 2 hét sport-fizioterápiás osztályon</p> <p>2.1.4. 1 hó kardiológiai rehabilitációs osztályon</p> <p>2.1.5. 1 hó tüdőgyógyászati fizioterápia és rehabilitáció</p> <p>2.1.6. 1 hó baleseti utókezelő</p> <p>2.1.7. 6 hó reumatológiai osztályon</p> <p>2.1.8. 1 hó reumatológiai rehabilitációs osztályon</p> <p>2.2. 22 hó rehabilitáció és fizioterápia, benne:</p> <p>2.2.1. 1 hó tanfolyamok</p>
----	---	----------	---

			<p>2.2.2. 1 hó geriátriai osztályon</p> <p>2.2.3. 1 hó pszichiátriai rehabilitációs osztályon</p> <p>2.2.4. 2 hó gyermekrehabilitációs osztályon</p> <p>2.2.5. 1 hó gyermek ortopédiai képzés</p> <p>2.2.6. 16 hó mozgásszervi rehabilitációs osztály, benne:</p> <p> 2.2.6.1. 1 hó koponya-agysérült rehabilitációs osztályon</p> <p> 2.2.6.2. 1 hó gerincvelő-haránt sérült rehabilitációs osztályon</p>
--	--	--	--

8.	Foglalkozás- orvostan (üzemorvostan)	48 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátási gyakorlat</p> <p>1.2. 18 hó foglalkozás-orvostani törzsképzés, benne:</p> <p>1.2.1. 6 hó belgyógyászati és foglalkozás-belgyógyászati gyakorlat</p> <p>1.2.2. 2 hó egyéb foglalkozási betegségek klinikai gyakorlat, benne:</p> <p>1.2.2.1. 6 hét járóbeteg-szakrendelés</p> <p>1.2.2.2. 2 hét fertőző osztályos tevékenység</p> <p>1.2.3. 5 hó munkahigiénés és egyéb foglalkozás-orvostani alapismeretek</p> <p>1.2.4. 5 hó legjelentősebb hazai foglalkozási ágazatok foglalkozás-egészségügyének megismerése</p> <p>1.2.5. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 22 hó speciális foglalkozás-egészségügyi tevékenység (gyakorlati foglalkozás egészségügyi munkahelyen)</p> <p>3. Szakvizsga előkészítő tanfolyam</p>
----	--	----------	---

9.	Fül-orr-gégegyógyászat	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzés, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1. 12 hó fül-orr-gégészeti propedeutika 1.2. 4 hó általános sebészet 1.3. 2 hó sürgősségi betegellátási gyakorlat, benne: <ul style="list-style-type: none"> 1.3.1. 1 hó intenzív osztályon 1.4. 2 hó traumatológiai gyakorlat 1.5. 2 hó idegsebészeti gyakorlat 1.6. 2 hó patológiai gyakorlat <p>2. 34 hó szakmai képzés, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1. 1 hét audiológiai tanfolyam 2.2. 1 hét allergológiai-immunológiai tanfolyam 2.3. 4 hét szakvizsga-előkészítő tanfolyam 2.4. előírt műtéti lista teljesítése
----	------------------------	----------	---

10.	Gasztroenterológia	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzés, benne:</p> <p>1.1. 6 hó belgyógyászati sürgősségi program</p> <p>1.2. 6 hó belgyógyászati törzsképzési program</p> <p>1.3. 12 hó gasztroenterológiai törzsképzés, benne:</p> <p>1.3.1. 9 hó gasztroenterológiai osztályon</p> <p>1.3.2. 3 hó hepatológiai osztályon</p> <p>2. 34 hó szakgyakorlat, benne:</p> <p>2.1. 3 hó általános sürgősségi gyakorlat</p> <p>2.2. 3 hó kardiológiai-pulmonológiai osztályon</p> <p>2.3. 2 hó hematológia-onkológia osztályon</p> <p>2.4. 2 hó nefrológia-immunológia osztályon</p> <p>2.5. 1 hó endokrinológiai osztályon</p> <p>2.6. 1 hó fertőző osztályon</p> <p>2.7. 14 hó gasztroenterológiai osztályon (endoszkópos és sebészeti gyakorlattal)</p> <p>2.8. 3 hó hepatológiai osztályos gyakorlat</p> <p>2.9. 3 hó ultrahang gyakorlat</p> <p>2.10. Kötelező tanfolyamok</p> <p>2.10.1. 2 hét EKG tanfolyam</p>
-----	--------------------	----------	---

			<p>2.10.2. 2 hét transfúziós tanfolyam</p> <p>2.10.3. 4 hét tanfolyam</p> <p>2.11. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú vizsgálatok és eljárások teljesítése</p>
--	--	--	---

11.	Geriátria	48 hónap	<p>1.</p> <p>26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó belgyógyászati törzsképzési gyakorlat (általános belgyógyászati osztályon)</p> <p>1.2. 6 hó belgyógyászati típusú sürgősségi gyakorlat</p> <p>1.3. 12 hó belgyógyászati alapgyakorlat, benne:</p> <p>1.3.1. 6 hó kardiológiai súlypontú osztályon</p> <p>1.3.2. 6 hó gasztroenterológiai súlypontú osztályon</p> <p>2.</p> <p>22 hó speciális képzés, benne:</p> <p>2.1. 4 hó időseket ellátó osztályos gyakorlat</p> <p>2.2. 2 hó infektológia</p> <p>2.3. 2 hó neurológia</p> <p>2.4. 2 hó háziiorvosi gyakorlat</p> <p>2.5. 2 hó pszichiátria</p> <p>2.6. 2 hó onkológia</p> <p>2.7. 2 hó rehabilitáció</p> <p>2.8. 2 hó kardiológia</p> <p>2.9. 1 hó reumatológia</p> <p>2.10. 1 hó tüdőgyógyászat</p> <p>2.11. 1 hó urológia</p> <p>2.12. 1 hó traumatológia</p>
-----	-----------	----------	--

12.	Gyermek- és ifjúsági pszichiátria	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzés, benne:</p> <p>1.1. 6 hó gyermek belgyógyászat (benne: sürgősségi ellátás, gyermekneurologia)</p> <p>1.2. 3 hó egyetemi képzőhelyen (gyermek-pszichiátriai fekvő- vagy járóbeteg-ellátásban)</p> <p>1.3. 12 hó gyermek- és serdülő pszichiátria aktív osztályon</p> <p>1.4. 3 hó gyermek- és ifjúságpszichiátria ambuláns ellátás</p> <p>2. 34 hó speciális képzés, benne:</p> <p>2.1. 10 hó akut felnőtt pszichiátriai osztály</p> <p>2.2. 24 hó gyermek-pszichiátriai szakellátás: osztály vagy gondozó (benne: rehabilitáció, drogellátás, pszichoterápia, közösségi gyermekpszichiátria)</p> <p>2.3. elméleti képzés és a pszichoterápiás képzés propedeutikai fázisa</p>
13.	Gyermeksebészet	72 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátási program</p> <p>1.2. 6 hó sebészi típusú törzsképzés</p> <p>1.3. 6 hó általános (felnőtt) sebészet</p> <p>1.4. 6 hó gyermeksebészet</p> <p>1.5. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 46 hó speciális képzési program, benne:</p> <p>2.1. 3 hó PIC gyakorlat</p> <p>2.2. 3 hó gyermek-intenzív osztályos gyakorlat</p>

			<p>2.3. 12 hó általános gyermeksebészet</p> <p>2.4. 6 hó felnőtt traumatológiai gyakorlat</p> <p>2.5. 22 hó speciális gyermeksebészeti gyakorlat</p> <p>2.6. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú és típusú műtéti beavatkozás</p> <p>3. Kötelező tanfolyamok</p>
14.	Háziorvostan	36 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 8 hó belgyógyászat</p> <p>1.2. 4 hó gyermekgyógyászat</p> <p>1.3. 10 hét sebészet</p> <p>1.4. 6 hét szülészeti-nőgyógyászat</p> <p>1.5. 1 hó neurológia</p> <p>1.6. 1 hó pszichiátria</p> <p>1.7. 4 hó családorvosi alapgyakorlat</p> <p>1.8. a felsorolt szakmák képzési idejében az illeszkedő sürgősségi betegellátási program is teljesítendő, az oxológiai gyakorlat a belgyógyászat keretében történik</p> <p>1.9. törzsképzési tanfolyamok</p>

			<p>1.10. halottvizsgálattal és a hatósági orvosi vizsgálattal kapcsolatos elméleti és gyakorlati képzés</p> <p>2. 10 hó speciális szakmai képzés háziiorvosi körzetben, tutor irányítása mellett</p>
15.	Háziiorvostan a külön jogszabály szerinti egyéni képzést teljesítőknek	36*-48** hónap	<p>1. 24*-36** hó szakmai gyakorlat keretében végzett egyéni szakképzés tutor irányítása mellett, amelynek szakmai tartalma a háziiorvosi szakképzés törzsképzésével egyezik meg. Elemei:</p> <p>1.1. társadalombiztosítási ismeretek és vizsga*</p> <p>1.2. belgyógyászat**</p> <p>1.3. gyermekgyógyászat</p> <p>1.4. sebészet</p> <p>1.5. szülészeti-nőgyógyászat</p> <p>1.6. neurológia</p> <p>1.7. pszichiátria</p> <p>1.8. sürgősségi ellátás</p> <p>1.9. háziiorvostan tanfolyam és vizsga</p> <p>1.10. törzsképzési tanfolyamok, távoktatás</p> <p>1.11. halottvizsgálattal és a hatósági orvosi vizsgálattal kapcsolatos elméleti és gyakorlati képzés</p> <p>2. 12 hó speciális szakmai képzés háziiorvosi körzetben tutor irányítása mellett</p> <p>* ebben a képzési formában az egyéni feltételeket a háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet 11. § (4) bekezdése alapján állapítják meg, és a következő szakképesítések esetén alkalmazható: anaeszteziológia-intenzív terápia, belgyógyászat, bőrgyógyászat, csecsemő-gyermekgyógyászat, fertőző betegségek, fül-orr-gégegyógyászat, gyermeksebészet, honvédorvostan, katasztrófaorvostan, idegsebészet,</p>

			<p>neuroológia, ortopédia, oxyológia, pszichiátria, reumatológia, reumatológia és fizioterápia, sebészet, sportorvostan, szemészet, szülészet-nőgyógyászat, tüdőgyógyászat, urológia, traumatológia, üzemorvostan</p> <p>** ebben a képzési formában az egyéni feltételeket a háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet 11. § (5) bekezdése alapján állapítják meg, a képzés kötelező első gyakorlata 6 hó intézeti belgyógyászat</p>
--	--	--	--

16.	Honvédorvostan, katasztrófa- orvostan	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátás</p> <p>1.2. 3 hó sebészeti típusú törzsképzés</p> <p>1.3. 4 hó belgyógyászati típusú törzsképzés, benne:</p> <p>1.3.1. 2 hét transzfúziós tanfolyam</p> <p>1.3.2. 2 hét EKG tanfolyam</p> <p>1.4. 9 hó ellenőrző csapatorvosi gyakorlat, benne:</p> <p>1.4.1. 7 hét kötelező tanfolyam</p> <p>1.5. 1 hó közegészségügyi-járványügyi gyakorlat</p> <p>1.6. 1 hó megelőző orvostan tanfolyam</p> <p>2. 34 hó speciális képzési program, benne:</p> <p>2.1. 6 hó sebészet, benne:</p> <p>2.1.1. 6 hét sebészeti tanfolyam</p> <p>2.2. 6 hó belgyógyászat, benne:</p> <p>2.2.1. 6 hét belgyógyászati tanfolyam</p> <p>2.3. 2 hó aneszteziológia és intenzív terápia</p> <p>2.4. 1 hó radiológia</p> <p>2.5. 1 hó klinikai laboratóriumi gyakorlat</p>
-----	---	----------	---

			<p>2.6. 1 hó közegészségtani és járványtani gyakorlat</p> <p>2.7. 1 hó foglalkozás-egészségügyi gyakorlat</p> <p>2.8. 14 hó működtetési gyakorlat, benne speciális tanfolyamok:</p> <p>2.8.1. katona-egészségügyi, szakharcászati, vezetési, szervezési ismeretek</p> <p>2.8.2. ABV védelmi egészségügyi ismeretek</p> <p>2.8.3. közegészségtani és járványtani ismeretek</p> <p>2.8.4. egészségügyi logisztikai ismeretek</p>
--	--	--	--

17.	Idegsebészet	72 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1. 6 hó sürgősségi betegellátási program 1.2. 6 hó sebészeti típusú törzsképzési gyakorlat 1.3. 1 hó neuroanatómia és neuropatológia, műtéttan 1.4. 3 hó neurológia és neurofiziológia 1.5. 3 hó neuro-intenzív gyakorlat 1.6. 2 hó neuroradiológiai program 1.7. 3 hó általános idegsebészeti gyakorlat 1.8. törzsképzési tanfolyamok <p>2. 46 hó speciális képzés, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú és típusú műtét elvégzése
-----	--------------	----------	--

18.	Igazságügyi orvostan	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 12 hó igazságügyi patológiai és hisztológiai törzsképzés</p> <p>1.2. 12 hó speciális képzési formák</p> <p>1.3. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 34 hó speciális képzés, benne:</p> <p>2.1. 3 hó belgyógyászati osztályos gyakorlat</p> <p>2.2. 3 hó pszichiátriai osztályos gyakorlat</p> <p>2.3. 3 hó traumatológiai gyakorlat</p> <p>2.4. 1 hó gyakorlat munkaképesség-csökkenés megállapítására</p> <p>2.5. 2 hét toxikológiai gyakorlat</p> <p>2.6. 2 hét helyszíni és fogdaorvosi gyakorlat</p> <p>2.7. 23 hó igazságügyi szakértői feladatok végzése oktatóhelyen</p> <p>3. Szakvizsga előtti kötelező tanfolyam</p>
-----	-------------------------	----------	--

19.	Infektológia	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátási program</p> <p>1.2. 3 hó belgyógyászati gyakorlat</p> <p>1.3. 3 hó gyermekgyógyászati gyakorlat</p> <p>1.4. 1 hó háziorvosi gyakorlat</p> <p>1.5. 1 hó mikrobiológiai laboratóriumi gyakorlat</p> <p>1.6. 10 hó infektológiai alapképzés</p> <p>1.7. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 34 hó speciális képzés infektológiai osztályon, benne:</p> <p>2.1. 4 hó infektológiai belosztályon</p> <p>2.2. 4 hó infektológiai gyermekosztályon</p> <p>2.3. 19 hó választhatóan infektológiai bel- vagy gyermekosztályon</p> <p>2.4. 2 hó mikrobiológiai laboratóriumi gyakorlat</p> <p>2.5. 1 hó háziorvosi gyakorlat</p> <p>2.6. 2 hó az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat járványtani osztályán</p> <p>2.7. 1 hó kórház-higiénés osztályon</p> <p>2.8. 1 hó infektológiai tanfolyamok</p>
-----	--------------	----------	---

20.	Kardiológia	72 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó belgyógyászati törzsképzési gyakorlat (általános belgyógyászati osztályon)</p> <p>1.2. 6 hó belgyógyászati típusú sürgősségi gyakorlat</p> <p>1.3. 12 hó belgyógyászati alapgyakorlat, benne:</p> <p>1.3.1. 6 hó kardiológiai súlypontú osztályon</p> <p>1.3.2. 6 hó gasztroenterológiai súlypontú osztályon</p> <p>2. 46 hó kardiológia gyakorlat, benne:</p> <p>2.1. 12 hó regionális kardiológiai centrumban</p> <p>2.2. 24 hó kardiológiai osztályon, ebből 12 hó választhatóan belgyógyászati vagy kardiológiai osztályos gyakorlat, kardiovaszkuláris kísérleti tevékenység, klinikai vagy kísérletes farmakológiai gyakorlat, epidemiológia, preventív orvoslás, kardiovaszkuláris rehabilitáció</p>
21.	Megelőző orvostan és népegészségtan	48 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó betegellátási törzsgyakorlat, benne:</p> <p>1.1.1. 2 hó belgyógyászati osztályos gyakorlat</p> <p>1.1.2. 2 hó fertőző osztályos gyakorlat</p> <p>1.1.3. 2 hó sürgősségi betegellátási gyakorlat</p> <p>1.2. 6 hó megelőző orvostani és népegészségtani tudományos képzési program</p> <p>1.3. 12 hó megelőző orvostani és népegészségtani törzsképzés, benne:</p> <p>1.3.1. törzsképzési tanfolyamok</p>

			<p>2. 22 hó népegészségügyi tevékenység/gyakorlat, benne:</p> <p>2.1. 1 hó klinikai laboratóriumi gyakorlat</p> <p>2.2. 1 hó mikrobiológiai laboratóriumi gyakorlat</p> <p>2.3. 1 hó tanfolyam a megelőző hatásági és szakhatósági eljárásokról</p>
22.	Neurológia	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátási gyakorlat, benne:</p> <p>1.1.1. 2 hó neuro-intenzív gyakorlat</p> <p>1.2. 6 hó belgyógyászati törzsképzési program</p> <p>1.3. 12 hó neurológiai alapképzés</p> <p>1.4. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 34 hó speciális neurológiai képzés, benne:</p> <p>2.1. 1 hó klinikai elektrofiziológia</p> <p>2.2. 2 hó epileptológia</p> <p>2.3. 1 hó neuroradiológia</p> <p>2.4. 2 hó cerebrovasculáris betegségek, neuroszonológia</p>

			<p>2.5. 1 hó neuropatológia, liquor-diagnosztika</p> <p>2.6. 2 hó pszichiátria</p> <p>2.7. 1 hó idegsebészet</p> <p>2.8. 2 hét neuro-infektológia</p> <p>2.9. 2 hó gyermek-neurológia</p> <p>2.10. 1 hó neuro-rehabilitáció</p> <p>2.11. 4 hó neurológiai ambulancia</p> <p>2.12. 1 hét szakvizsga előkészítő tanfolyam</p>
23.	Nukleáris medicina	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó nukleáris medicina alapképzési gyakorlat</p> <p>1.2. 6 hó sürgősségi betegellátási gyakorlat</p> <p>1.3. 6 hó belgyógyászati gyakorlat</p> <p>1.4. 4 hó radiológiai gyakorlat</p> <p>1.5. 2 hó onkológiai gyakorlat</p> <p>1.6. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 34 hó speciális szakképzési gyakorlat, benne:</p> <p>2.1. átfogó sugárvédelmi gyakorlat</p> <p>2.2. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú izotóp-diagnosztikai beavatkozás elvégzése</p>

			<p>2.3. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú terápiás beavatkozás teljesítése</p> <p>2.4. szakvizsga előkészítő tanfolyam</p>
24.	Ortopédia és traumatológia	72 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sebészeti sürgősségi betegellátási program</p> <p>1.2. 12 hó az alapszciplínákban (általános sebészet, mellkassebészet, idegsebészet, érsebészet, urológia, gyermeksebészet)</p> <p>1.3. 6 hó traumatológiai akut ellátásban</p> <p>1.4. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 46 hó speciális képzési program, benne:</p> <p>2.1. 23 hó ortopédiai gyakorlat</p> <p>2.2. 17 hó traumatológia</p> <p>2.3. 6 hó speciális gyakorlat, benne:</p> <p>2.3.1. 2 hó kéz-, plasztikai és mikrosebészeti gyakorlat</p>

			<p>2.3.2. 2 hó fizioterápia, ortopéd-rehabilitáció, reumatológia</p> <p>2.3.3. 2 hó szeptikus csontsebészet</p> <p>2.4. 3 kötelező tanfolyam:</p> <p>2.4.1. elektív ortopédiai alaptudományok</p> <p>2.4.2. traumatológiai alaptudományok</p> <p>2.4.3. mozgásszervi alaptudományok</p> <p>2.5. 1 szabadon választható tanfolyam</p> <p>2.6. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú és típusú műtéti beavatkozás</p>
25.	Orvosi laboratóriumi diagnosztika	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó belgyógyászati törzsképzés (benne: sürgősségi laboratóriumi gyakorlat)</p> <p>1.2. 6 hó molekuláris biopatológiai gyakorlat</p> <p>1.3. 12 hó klinikai biokémia, benne:</p> <p>1.3.1. 6 hó klinikai kémia</p> <p>1.3.2. 2 hó gyógyszer szint meghatározás, toxikológia</p> <p>1.3.3. 2 hó kromatográfia, tömegspektrometria</p> <p>1.3.4. 2 hó endokrinológiai diagnosztika</p> <p>1.4. törzsképzési tanfolyamok</p>

			<p>2. 34 hó speciális képzési program, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1. 6 hó hematológia, hemostaseológia, transzfuziológia 2.2. 6 hó klinikai mikrobiológia 2.3. 4 hó immunológiai gyakorlat 2.4. 12 hó tudományos képzési program 2.5. 4 hó elektív speciális képzés 2.6. 2 hó tanfolyamok
--	--	--	---

26.	Orvosi mikrobiológia	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 12 hó klinikai gyakorlat, benne:</p> <p>1.1.1. 5 hó belgyógyászat, onkohematológia, infektológia</p> <p>1.1.2. 3 hó gyermekgyógyászat (PIC)</p> <p>1.1.3. 3 hó intenzív osztály (belgyógyászat, sebészet), sürgősségi ambulancia</p> <p>1.1.4. 1 hó STD ambulancia</p> <p>1.2. 6 hó laboratóriumi medicina, benne:</p> <p>1.2.1. 2 hó molekuláris biopatológia</p> <p>1.3. 6 hó mikrobiológiai alapképzés</p> <p>1.4. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 34 hó mikrobiológiai gyakorlat, benne:</p> <p>2.1. 5 hó járványügyi bakteriológia és tipizáló laborgyakorlat</p> <p>2.2. 4 hó virológia, virológiai immunológia</p> <p>2.3. 1 hó parazitológia, parazitológiai immunológia</p> <p>2.4. 1 hó mikológia</p> <p>2.5. 1 hó mikobakterium-diagnosztika</p> <p>2.6. 1 hó mikrobiológiai molekuláris biológiai módszerek</p> <p>2.7. 1 hó táptalajkonyhai gyakorlat</p> <p>2.8. 6 hét kötelező tanfolyamok</p>
-----	----------------------	----------	---

27.	Oxyológia és sürgősségi orvostan	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1. 3 hónap intenzív osztályos gyakorlat 1.2. 3 hónap sürgősségi osztály, ambulancia 1.3. 2 hó gyermekgyógyászat felvételi ambulancia 1.4. 3 hónap prehospitális gyakorlat (mentőszakorvos melletti kivonuló gyakorlat) 1.5. 3 hónap belgyógyászati gyakorlat 1.6. 2 hónap sebészeti gyakorlat 1.7. 3 hónap csecsemő-gyermekgyógyászat 1.8. 2 hónap szülészet-nőgyógyászat 1.9. 3 hónap traumatológiai gyakorlat 1.10. 3 hónap elméleti képzés (benne: EKG, katasztrófa-medicina, egyéb tanfolyamok) <p>2. 34 hó speciális képzés, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1. 10 hó önálló mentőorvosi munka 2.2. 9 hónap sürgősségi osztályos gyakorlat 2.3. 2 hónap aneszteziológia gyakorlat 2.4. 2 hónap neurológia/stroke gyakorlat 2.5. 2 hónap toxikológiai gyakorlat 2.6. 2 hónap kardiológiai intenzív osztályos gyakorlat
-----	----------------------------------	----------	--

			<p>2.7. 1 hónap gasztro-vérző profilú intenzív osztályos gyakorlat</p> <p>2.8. 2 hónap képalkotó diagnosztika</p> <p>2.9. 1 hónap pszichiátriai gyakorlat</p> <p>2.10. 1 hónap szemészet gyakorlat</p> <p>2.11. 1 hónap fül-orr-gége gyakorlat</p> <p>2.12. 1 hónap urológia gyakorlat</p>
--	--	--	--

28.	Patológia	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program</p> <p>2. 34 hó speciális patológiai szakképzés a rutinmunka tárgyára akkreditált képzőhelyen, benne:</p> <p>2.1. 4 hét nőgyógyászati patológia</p> <p>2.2. 3 hét diagnosztikus cytológia</p> <p>2.3. 2 hét vesepatológia</p> <p>2.4. 2 hét májpatológia</p> <p>2.5. 2 hét hematopatológia</p> <p>2.6. 2 hét mozgásszervi patológia</p> <p>2.7. 2 hét urológiai patológia</p> <p>2.8. 2 hét tüdőpatológia</p> <p>2.9. 2 hét fül-orr-gégepatológia</p> <p>2.10. 2 hét neuropatológia</p> <p>2.11. 2 hét bőrgyógyászati patológia</p> <p>2.12. 3 hó fekvőbeteg-ellátásban eltöltött gyakorlat megadott program szerint</p> <p>2.13. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú és típusú autopsziás, hisztopatológiai és citopatológiai tevékenység</p> <p>2.14. speciális technikák elsajátítása</p> <p>2.15. 8 hét szakvizsga előkészítő tanfolyam</p>
-----	-----------	----------	--

29.	Pszichiátria	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzés, benne:</p> <p>1.1. 3 hó belgyógyászati gyakorlat</p> <p>1.2. 15 hó felvételes pszichiátriai osztályos gyakorlat</p> <p>1.3. 3 hó neurológiai osztályos gyakorlat</p> <p>1.4. 3 hó gyermek- és ifjúság-pszichiátriai osztályos vagy ambuláns gyakorlat</p> <p>Az 1.1-1.4. pontban felsorolt szakmák képzési idejében az illeszkedő sürgősségi betegellátási program is teljesítendő</p> <p>1.5. törzsképzési tanfolyam</p> <p>2. 34 hó speciális képzés, benne:</p> <p>2.1. 9 hó pszichiátriai járóbeteg-rendelés, benne:</p> <p>2.1.1. 3 hó közösségi pszichiátriai gyakorlat</p> <p>2.2. 3 hó időskori pszichiátriai gyakorlat</p> <p>2.3. 3 hó pszichiátriai rehabilitációs gyakorlat</p> <p>2.4. 3 hó pszichoterápiás gyakorlat</p> <p>2.5. 3 hó alkohol-drog osztályos vagy ambuláns gyakorlat</p> <p>2.6. 3 hó egyetemi képzőhelyen eltöltendő gyakorlat</p> <p>2.7. 10 hó elektív gyakorlat</p> <p>3. Folyamatos elméleti képzés és a pszichoterápiás képzés propedeutikai fázisa</p> <p>4. Tesztvizsga</p>
-----	--------------	----------	--

30.	Radiológia	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1. 6 hó sürgősségi betegellátási program 1.2. 3 hó sebészeti típusú törzsképzési program 1.3. 3 hó belgyógyászati típusú törzsképzési program 1.4. 12 hó radiológiai alapképzési program 1.5. törzsképzési tanfolyamok <p>2. 34 hó speciális képzés, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1. 21 hó általános röntgen- és ultrahang-diagnosztika 2.2. 2 hó komplex emlődiagnosztika 2.3. 4 hó computer tomographia, benne: <ul style="list-style-type: none"> 2.3.1. 2 hó neuro-radiológia 2.4. 3 hó mágneses rezonancia képalkotás, benne: <ul style="list-style-type: none"> 2.4.1. 2 hó neuro-radiológia 2.5. 3 hó képalkotó eljárásokkal vezérelt invazív diagnosztika és terápiás intervenció 2.6. 1 hó sugárterápia
-----	------------	----------	--

31.	Repülőorvostan	48 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátás, benne:</p> <p>1.1.1. 1 hó kutató-mentő, illetve mentő-helikopter szolgálat</p> <p>1.2. 5 hó belgyógyászati típusú törzsképzési program</p> <p>1.3. 6 hó repülőorvosi klinikai vizsgálatok (sebészet, belgyógyászat, ideggyógyászat, fül-orr-gégészet, szemészet, fogászat)</p> <p>1.4. 3 hó speciális repülőorvosi funkcionális diagnosztikai és pszichológiai vizsgálatok</p> <p>1.5. 8 hét repülőorvosi alaptanfolyam</p> <p>1.6. 8 hét repülőszakorvosi tanfolyam</p> <p>2. 22 hó repülőtéri orvosi szolgálat</p>
32.	Reumatológia	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátási program</p> <p>1.2. 12 hó belgyógyászati törzsképzési program</p> <p>1.3. 2 hó ortopédiai osztályos gyakorlat</p> <p>1.4. 2 hó neurológiai osztályos gyakorlat</p> <p>1.5. 2 hó rehabilitációs osztályos gyakorlat</p> <p>1.6. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 34 hó speciális szakképzési program, benne:</p> <p>2.1. 30 hó speciális képzés reumatológiai osztályon</p> <p>2.2. 4 hó reumatológiai járóbeteg-rendelési gyakorlat</p>

33.	Sebészet	72 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1. 6 hó sürgősségi betegellátási program 1.2. 6 hó traumatológiai gyakorlat 1.3. 3 hó sebészeti alapdiszciplínák 1.4. 9 hó sebészeti sürgősségi betegellátás, ambuláns sebészet, járóbeteg-ellátás 1.5. törzsképzési tanfolyamok <p>2. 46 hó speciális szakképzési program, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1. 3 hó érsebészeti gyakorlat 2.2. 2 hó mellkas-sebészeti osztályos gyakorlat 2.3. 1 hó gyermeksebészeti gyakorlat 2.4. 40 hó általános sebészeti gyakorlat, benne: <ul style="list-style-type: none"> 2.4.1. legfeljebb 6 óra választható a következő társszakmák egyike: urológia, szülészet-nőgyógyászat, kézsebészet, idegsebészet, plasztikai sebészet, szívsebészet, endoszkópos sebészet, oxológia 2.4.2. sebészeti infektológia tanfolyam 2.4.3. sebészeti onkológia tanfolyam 2.4.4. évente egy, kétnapos kötelező tanfolyam 2.4.5. kéthetes, vizsgával záruló szakvizsga-előkészítő tanfolyam 2.4.6. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor megadott számú és típusú műtét elvégzése
-----	----------	----------	---

34.	Sugárterápia	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 12 hó képalkotó diagnosztikai gyakorlat, benne:</p> <p>1.1.1. 6 hó CT</p> <p>1.1.2. 2 hó MRI</p> <p>1.1.3. 2 hó izotópdiagnosztika</p> <p>1.1.4. 1 hó ultrahang-diagnosztika</p> <p>1.1.5. 1 hó radiológia</p> <p>1.2. 12 hó klinikai gyakorlat, benne:</p> <p>1.2.1. 2 hó belgyógyászat</p> <p>1.2.2. 2 hó sebészet</p> <p>1.2.3. 2 hó gyermekgyógyászat</p> <p>1.2.4. 2 hó fül-orr-gégegyógyászat</p> <p>1.2.5. 2 hó nőgyógyászat</p> <p>1.2.6. 1 hó ideggyógyászat</p> <p>1.2.7. 1 hó bőrgyógyászat</p> <p>1.3. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 34 hó speciális képzési program</p>
-----	--------------	----------	--

35.	Szemészet	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátás, benne:</p> <p>1.1.1. 1 hó mentőorvosi gyakorlat</p> <p>1.1.2. 2 hó intenzív terápia</p> <p>1.1.3. 2 hó aneszteziológiai gyakorlat</p> <p>1.1.4. 1 hó tanfolyamok</p> <p>1.2. 6 hó sebészeti típusú törzsképzési gyakorlat, benne:</p> <p>1.2.1. 1 hó idegsebészet</p> <p>1.2.2. 5 hó szemészeti mikrosebészet</p> <p>1.3. 12 hó szemészeti gyakorlat teljes körű képzésre kijelölt képzőhelyen</p> <p>1.4. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 34 hó általános képzés</p> <p>3. szakvizsga előtti tesztvizsga</p>
-----	-----------	----------	---

36.	Szívsebészet	84 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1. 6 hó sürgősségi betegellátás 1.2. 6 hó általános sebészeti törzsképzés 1.3. 2 hó traumatológiai képzés 1.4. 1 hó plasztikai sebészet 1.5. 1 hó urológia 1.6. 1 hó idegsebészet 1.7. 2 hó mellkassebészet 1.8. 1 hó érsebészet 1.9. 4 hó aneszteziológia és intenzív terápia 1.10. törzsképzési tanfolyam <p>2. 58 hó szívsebészeti speciális képzés, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1. 6 hó hemodinamikai laboratóriumi gyakorlat 2.2. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú műtét teljesítése
-----	--------------	----------	--

37.	Szülészeti- nőgyógyászat	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1. 3 hó sürgősségi betegellátási program 1.2. 3 hó sebészeti törzsképzési program 1.3. 8 hó általános nőgyógyászati képzés 1.4. 8 hó általános szülészeti képzés 1.5. törzsképzési tanfolyamok <p>2. 34 hó speciális képzés, benne:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1. 11 hó szülészeti képzés 2.2. 9 hó nőgyógyászati képzés 2.3. 5 hó nőgyógyászati onkológia 2.4. 1 hó nőgyógyászati endokrinológia és asszisztált reprodukció 2.5. 3 hó szülészeti-nőgyógyászati ultrahang-diagnosztika 2.6. 2 hó szülészeti aneszteziológia 2.7. 3 hó urológia <p>3. kötelező tanfolyamok:</p> <ul style="list-style-type: none"> 3.1. colposcopia 3.2. neonatólógia 3.3. nőgyógyászati endoscopia
-----	-----------------------------	----------	---

			<p>3.4. szülészeti-nőgyógyászati ultrahang-diagnosztika</p> <p>3.5. postmenopausális hormonpótlás</p> <p>3.6. pszichoszomatika a szüléset-nőgyógyászatban</p> <p>3.7. gyermeknőgyógyászat</p> <p>4. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú és típusú műtét elvégzése</p>
38.	Transzfúziológia	48 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátási program</p> <p>1.2. 6 hó törzsképzési gyakorlat belgyógyászati vagy gyermekgyógyászati hematológiai osztályon</p> <p>1.3. 9 hó transzfúziológiai alapképzés</p> <p>1.4. 3 hó kötelező tanfolyamok, benne: immunológia és hematológiai tanfolyamok</p> <p>1.5. törzsképzési tanfolyamok</p> <p>2. 22 hó speciális transzfúziológiai képzés, benne:</p> <p>2.1. 3 hó klinikai laboratóriumi gyakorlat</p>

39.	Tüdőgyógyászat	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó belgyógyászati törzsképzési gyakorlat általános belgyógyászati osztályon</p> <p>1.2. 6 hó belgyógyászat, benne:</p> <p>1.2.1. intenzív légzésterápiás típusú sürgősségi gyakorlat</p> <p>1.2.2. 2 hét transzfúziológiai tanfolyam</p> <p>1.3. 12 hó belgyógyászati alapgyakorlat, benne:</p> <p>1.3.1. 6 hó kardiológiai és pulmonológiai súlypontú osztályon</p> <p>1.3.2. 6 hó gasztroenterológiai súlypontú osztályon</p> <p>2. 34 hó speciális tüdőgyógyászati képzés, benne:</p> <p>2.1. 3 hét kötelező szakvizsgaelőkészítő tanfolyam</p> <p>2.2. 1 hét kötelező egyéni konzultáció</p> <p>2.3. 6 hó klinikai immunológia és allergológia</p> <p>2.4. 6 hó onko-pulmonológia</p> <p>2.5. 1 hó légzésrehabilitáció</p> <p>2.6. 1 hó tüdőgondozói gyakorlat</p>
-----	----------------	----------	---

40.	Urológia	60 hónap	<p>1. 26 hó törzsképzési program, benne:</p> <p>1.1. 6 hó sürgősségi betegellátás, benne:</p> <p>1.1.1. 2 hó intenzív osztályos munka</p> <p>1.1.2. 2 hó traumatológia</p> <p>1.1.3. 2 hó mentőgyakorlat</p> <p>1.2. 8 hó általános sebészet gyakorlat</p> <p>1.3. 1 hó érsebészeti gyakorlat</p> <p>1.4. 1 hó nőgyógyászat</p> <p>1.5. 3 hó urológiai ambulancián</p> <p>1.6. 3 hó gyermekuroológia</p> <p>1.7. 2 hó andrológia</p> <p>1.8. törzsképzési tanfolyam (tanfolyamok)</p> <p>2. 34 hó urológiai osztályos gyakorlat, benne:</p> <p>2.1. ultrahang alapismeretek tanfolyam</p> <p>2.2. 1 hó urológiai ultrahang gyakorlat</p> <p>2.3. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor megadott számú és típusú műtét</p> <p>2.4. szakvizsgafelkészítő program sikeres teljesítése</p>
-----	----------	----------	--

Az általános orvosi oklevéllel rendelkező szakorvosok által megszerezhető ráépített szakképzések megszerzésének képzési feltételei

	A	B	C	D
1.	Szakma	Szakképzési idő	Szakképzési időn belül végzendő minimális kötelező gyakorlat és tanfolyam	Ráépített szakképesítéshez szükséges első szakképesítés
2.	Addiktológia	24 hónap	1. 6 hó belgyógyászati képzés olyan osztályon, ahol alkoholbetegeket is kezelnek, benne: 1.1. 3 hó gasztroenterológia 2. 12 hó gyakorlat alkohol, vagy drog osztályon, vagy pszichiátria speciális részlegén 3. 6 hó gyakorlat drogambulancián vagy gondozóban 4. 2 hét speciális addiktológiai tanfolyam	pszichiátria
3.			1. 6 hó pszichiátriai osztályos gyakorlat 2. 12 hó alkohol-drog osztályos gyakorlat 3. 6 hó gyakorlat alkohol-drog ambulancián vagy gondozóban 4. Pszichoterápiás tanfolyam 5. 2 hét speciális addiktológiai tanfolyam	belgyógyászat háziorvostan csecsemő- és gyermekgyógyászat neurológia tüdőgyógyászat
4.	Allergológia és klinikai immunológia	24 hónap	1. 4 hó belgyógyászati immunológia 2. 2 hó immunológiai laboratóriumi gyakorlat 3. 3 hó bőrgyógyászat	belgyógyászat bőrgyógyászat csecsemő- és gyermekgyógyászat fül-orr-gégegyógyászat infektológia neurológia

			<p>4. 3 hó gyermekgyógyászati allergológia és immunológia</p> <p>5. 3 hó tüdőgyógyászat, allergológia</p> <p>6. 3 hó reumatológia</p> <p>7. 2 hó transzplantációs laboratóriumi gyakorlat</p> <p>8. 6 hét immunológiai tanfolyamok</p>	<p>reumatológia sebészet szemészet szülészeti-nőgyógyászat transzfúziológia tüdőgyógyászat</p>
6.	Andrológia	24 hónap	<p>1. 1 év elméleti és gyakorlati képzés szakképző helyé minősített képzőhelyen</p> <p>2. 6 hó kiegészítő képzés, benne: 2.1. andrológiai tanfolyam elvégzése</p> <p>3. 6 hó andrológiai sebészet akkreditált képzőhelyen, benne: 3.1. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott sebészeti tevékenység igazolása</p>	<p>urológia</p>
		48 hónap	<p>1. 2 év urológiai képzés</p> <p>2. 1 év elméleti és gyakorlati képzés szakképző helyé minősített képzőhelyen</p> <p>3. 6 hó kiegészítő képzés</p> <p>4. andrológiai alaptanfolyam elvégzése</p> <p>5. 6 hó sebészet külön meghatározott képzőhelyen, benne: 5.1. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott sebészeti tevékenység igazolása</p>	<p>minden elsőként megszerezhető klinikai szakképesítés*</p>

7.	Audiológia	24 hónap	1. gyakorlat audiológiai állomáson 2. 1 hét speciális audiológiai tanfolyam	fül-orr-gégegyógyászat
8.	Cytopatológia	24 hónap	1. 2 hó ultrahang gyakorlat 2. 2 hó vezérelt biopszia gyakorlat 3. 4 hó klinikai ambuláns gyakorlat 4. 8 hó nőgyógyászati cytologiai gyakorlat 5. 8 hó aspirációs cytologiai gyakorlat	patológia
9.	Csecsemő és gyermek fül-orr-gégegyógyászat	24 hónap	1. 4 hó gyermekgyógyászati gyakorlat 2. 20 hó gyermek fül-orr-gégészeti osztályos gyakorlat	fül-orr-gégegyógyászat
10.	Csecsemő- és gyermek- gyógyászati intenzív terápia	24 hónap	1. 6 hó gyermekintenzív osztályon 2. 3 hó neonatális intenzív centrumban 3. 1 hó gyermekkardiológiai intenzív osztályon 4. 1 hó gyermekinfektológiai intenzív osztályon 5. 1 hó gyermek égés-intenzív osztályon 6. 1 hó gyermekszürgősségi osztályon 7. 1 hó gyermeksebészeti osztályon 8. 6 hó gyermekaneszteziológia 9. 1 hó toxikológiai intenzív osztályon	csecsemő- és gyermekgyógyászat

			<p>10. 1 hó neurotraumatológiai intenzív osztályon</p> <p>11. 1 hó lélegeztetési profilú intenzív osztályon</p> <p>12. 1 hó kardiológiai profilú intenzív osztályon</p>	
11.	Csecsemő és gyermek kardiológia	36 hónap	<p>1. 18 hó gyermek kardiológia centrumban</p> <p>2. 18 hó gyermek kardiológia osztályon</p>	csecsemő- és gyermekgyógyászat
12.	Egészségbiztosítás	24 hónap	<p>1. 24 hó akkreditált biztosítási gyakorlatot végző egészségügyi szolgáltatónál, benne:</p> <p>1.1. 3 hónap az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet belgyógyász, traumatológia és pszichiátriai szakorvosi szakképzettséggel rendelkező orvossal, illetve szakmai irányításuk alatt</p> <p>1.2. 2 hónap igazságügyi orvostani intézetben</p> <p>1.3. 1 hónap üzleti biztosítónál</p> <p>1.4. 1 hónap az Országos Egészségbiztosítási Pénztár központi szervénél vagy valamely regionális egészségbiztosítási pénztáránál</p> <p>2. 4x50 óra speciális tanfolyam</p>	bármely első szakképesítés

13.	Endokrinológia	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 17 hó belgyógyászati endokrinológia, benne: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. 4 hó diabetológia 2. 3 hó gyermekgyógyászati endokrinológia 3. 3 hó nőgyógyászati endokrinológia 4. 1 hó endokrinológiai laboratóriumi gyakorlat 5. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott tanfolyamok teljesítése 	belgyógyászat
14.			<ol style="list-style-type: none"> 1. 6 hó belgyógyászati endokrinológia 2. 14 hó gyermekgyógyászati endokrinológia, benne: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. 4 hó diabetológia 3. 3 hó nőgyógyászati endokrinológia 4. 1 hó endokrinológiai laboratóriumi gyakorlat 5. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott tanfolyamok teljesítése 	csecsemő- és gyermekgyógyászat

15.			<ol style="list-style-type: none"> 1. 6 hó belgyógyászati endokrinológia 2. 3 hó gyermekgyógyászati endokrinológia 3. 14 hó nőgyógyászati endokrinológia, benne: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. 4 hó diabetológia 4. 1 hó endokrinológiai laboratóriumi gyakorlat 5. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott tanfolyamok teljesítése 	szülészeti-nőgyógyászat
16.	Érsebészet	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. teljes időben érsebészeti osztályos (klinikai) gyakorlat 2. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú és típusú műtéti beavatkozás teljesítése 	sebészet
17.	Fizioterápia	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. fizioterápiás tanfolyam (a képzés kezdetén) 2. 3 hó reumatológia 3. 3 hó mozgásszervi rehabilitáció 4. 1 hó baleseti utókezelő 5. 1 hó tüdőgyógyászat 6. 2 hét önálló fizioterápiás osztályon 7. 2 hét kardiológiai-rehabilitációs osztályon 8. 2 hét sport-fizioterápiás osztályon 	minden elsőként megszerezhető klinikai szakképesítés*

			9. 15 hó fizioterápia gyakorlása az alapklinikai szakmának megfelelő fekvőbeteg-osztályon 10. az alapklinikai szakmának megfelelő fizioterápiás tanfolyam	
18.	Foniátria	24 hónap	1. teljes időben szakgyakorlat foniátriai állomáson 2. kötelező tanfolyam	fül-orr-gégegyógyászat
19.	Gyermek gasztro- enterológia	24 hónap	1. 6 hó felnőtt gasztroenterológia 2. 18 hó gyermekgyógyászati gasztroenterológia 3. gasztroenterológiai tanfolyam hepatológiai tematikával is 4. hasi ultrahang tanfolyam 5. a szakképzés megkezdésekor a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által meghatározott számú és típusú beavatkozások	csecsemő- és gyermekgyógyászat
20.	Gyermekneurológia	24 hónap	1. 12 hó felnőtt neurológiai gyakorlat 2. 12 hó csecsemő- és gyermekneurológiai osztályos gyakorlat	csecsemő- és gyermekgyógyászat
21.			1. 12 hó gyermekgyógyászati szak gyakorlata 2. 12 hó gyermekneurológiai osztályos gyakorlat	neurológia
22.	Gyermek-nőgyógyászat	36 hónap	1. 24 hó nőgyógyászati gyakorlat 2. 12 hó gyermeknőgyógyászati gyakorlat	csecsemő- és gyermekgyógyászat
23.			1. 12 hó gyermekgyógyászati gyakorlat 2. 24 hó gyermeknőgyógyászati gyakorlat	szülészeti-nőgyógyászat

24.	Gyermekradiológia	30 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 6 hó általános radiológia 2. 6 hó általános ultrahang 3. 6 hó általános CT, MR, interventio 4. 6 hó teljes skálájú gyermekradiológiai osztályos gyakorlat 5. 6 hó teljes skálájú radiológiai osztályos gyakorlat 	csecsemő- és gyermekgyógyászat
25.		24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 12 hó általános gyermekgyógyászati gyakorlat 2. 6 hó nem teljes skálájú gyermekradiológiai gyakorlat 3. 6 hó teljes skálájú gyermekradiológiai gyakorlat 	radiológia
26.	Gyermekszemészet	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 20 hó gyermekszemészeti gyakorlat (egyetemi klinikán töltendő) 2. 4 hó gyermekszemészeti járóbeteg-rendelés 	szemészet
27.	Gyermek-tüdőgyógyászat	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 8 hó gyermektüdőgyógyászat osztályos gyakorlat 2. 4 hó allergológiai gyakorlat 3. 6 hó felnőtt tüdőgyógyászati osztályos gyakorlat 4. 1 hó gyermek tuberkolózis osztályos gyakorlat 5. 3 hó bronchológiai gyakorlat 6. 2 hó tüdőgyógyászati járóbeteg-rendelés 7. klinikai immunológiai és allergológiai tanfolyam 8. szakvizsgára előkészítő gyermek-tüdőgyógyászat tanfolyam 	csecsemő- és gyermekgyógyászat

28.	Hematológia	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 15 hó gyakorlat klinikai hematológiai osztályon 2. 6 hó csontvelői őssejt kezelést is végző munkahelyen 3. 6 hetes laboratóriumi gyakorlat 4. 6 hetes szakvizsga előkészítő tanfolyam 	belgyógyászat, csecsemő- és gyermekgyógyászat
29.	Igazságügyi pszichiátria (igazságügyi elmeorvostan)	36 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 36 hó igazságügyi pszichiátriai tevékenység akkreditált oktatóhelyen 2. 50 önálló szakvélemény-tanulmány elkészítése 3. igazságügyi pszichiátria tanfolyam 	pszichiátria, gyermek- és ifjúságpszichiátria
30.	Intenzív terápia	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 6 hó aneszteziológiai alapképzés 2. 18 hó intenzív terápia képzésre kijelölt vegyes profilú intenzív terápiás osztályon 	belgyógyászat, kardiológia
31.	Iskola-egészségtan és ifjúságvédelem	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. iskolaorvosi vagy gyermekközveti munkakör 2. 1 hó ortopédia 3. iskolaorvosi tanfolyam 4. 1 hét sportorvosi gyakorlat 5. 2 hét foglalkozás-egészségügyi gyakorlat 6. 1 hó gyermek-pszichiátriai gyakorlat 7. 40 órás egészség-fejlesztési tanfolyam 8. a belgyógyász szakorvosok esetében: 6 hó csecsemő- és gyermekgyógyászati intézetben töltött szakgyakorlat 	csecsemő- és gyermekgyógyászat, belgyógyászat

32.	Kézsebészet	24 hónap	24 hó gyakorlat kézsebészeti osztályon (részlegesen), benne: a szakképzés megkezdésekor a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által meghatározott számú és típusú műtéti beavatkozás	ortopédia, sebészet, traumatológia
33.	Klinikai farmakológia	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 3 hó gyakorlat klinikai fázis I. és fázis II. gyógyszervizsgálatok végzésére akkreditált klinikai farmakológiai vizsgálóhelyen 2. 9 hó gyakorlat az Országos Gyógyszerészeti Intézet által engedélyezett klinikai fázis II. és fázis III. gyógyszervizsgálatok végzésére akkreditált klinikai farmakológiai vagy klinikán, kórházban működő vizsgálóhelyen 3. 3 hó preklinikai gyógyszervizsgáló gyakorlati gyakorlat akkreditált vizsgálóhelyen 4. 9 hó további gyakorlat a fenti gyakorlóhelyeken 5. GCP tanfolyam 6. 2 hét elméleti képzés 	minden elsőként megszerezhető klinikai szakképesítés*
34.	Klinikai genetika	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 6 hó gyermekgyógyászat 2. 6 hó szülészeti-nőgyógyászat (beleértve: intrauterin diagnosztika) 3. 3 hó molekuláris genetikai laboratórium 4. 3 hó citogenetikai laboratórium 5. 6 hét belgyógyászati genetika/tanácsadási gyakorlat 6. 6 hét bőrgyógyászati genetika/tanácsadási gyakorlat 7. 6 hét szemészeti genetika/tanácsadási gyakorlat 8. 6 hét neurológiai genetika/tanácsadási gyakorlat 	minden szakorvosi szakképesítés

35.	Klinikai neurofiziológia	24 hónap	<p>1. 24 hó klinikai neurofiziológiai laboratóriumban eltöltött gyakorlat, benne:</p> <p>1.1. 4 hét elektroencefalográfia</p> <p>1.2. 2 hét video-EEG</p> <p>1.3. 4 hét kiváltott válaszok</p> <p>1.4. 4 hét elektromiográfia és elektroneuronográfia</p> <p>1.5. 2 hét mágneses ingerlés</p> <p>1.6. 4 hét poliszomnográfia</p> <p>2. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú és típusú vizsgálatok</p>	<p>neurológia, pszichiátria, idegsebészet, csecsemő- és gyermekgyógyászat, gyermek- és ifjúsági pszichiátria</p>
36.	Klinikai onkológia	26 hónap	<p>1. 17 hó onkológiai, belgyógyászati, urológiai és sebészeti osztályos gyakorlat, ebből:</p> <p>1.1. 8 hó teljeskörű képzésre kijelölt képzőhelyen</p> <p>2. 3 hó kemoterápia</p> <p>3. 2 hét uro-onkológia</p> <p>4. 2 hét nőgyógyászati onkológia</p> <p>5. 2 hét sugárterápia</p> <p>6. 2 hó onkológiai sebészet</p> <p>7. 2 hét hematológia</p> <p>8. 2 hét fej-nyak sebészet</p>	<p>belgyógyászat, bőrgyógyászat, csecsemő- és gyermekgyógyászat, fül-orr-gégegyógyászat, gyermeksebészet, idegsebészet, nukleáris medicina, ortopédia, ortopédia-traumatológia, radiológia, sebészet, sugárterápia, szülészet-nőgyógyászat, tüdőgyógyászat, urológia</p>

			9. 1-1 hét bőrgyógyászat, patológia, röntgen-diagnosztika, fájdalomcsillapítás 10. 2 hét kötelező elméleti tanfolyamok	
37.	Laboratóriumi hematológia és immunológia	24 hónap	1. 9 hó hematológiai és hemosztazeológiai laboratóriumi gyakorlat 2. 9 hó immunológiai laboratóriumi gyakorlat 3. 1 hó hematológiai és hemosztazeológiai ambuláns gyakorlat 4. 1 hó immunológiai ambuláns gyakorlat 5. 3 hó transzfúziológiai gyakorlat 6. 1 hó tanfolyamok, elméleti képzés	orvosi laboratóriumi diagnosztika
38.			1. 10,5 hó hematológiai és hemosztazeológiai laboratóriumi gyakorlat 2. 10,5 hó immunológiai laboratóriumi gyakorlat 3. 1 hó hematológiai és hemosztazeológiai ambuláns gyakorlat 4. 1 hó immunológiai ambuláns gyakorlat 5. 1 hó tanfolyam, elméleti képzés	transzfúziológia
39.	Mellkassebészet	24 hónap	1. 24 hó mellkassebészeti osztályon (részlegén) 2. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú és típusú műtét elvégzése	sebészet

40.	Molekuláris genetikai diagnosztika	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 3 hó klinikai genetikai tanácsadás 2. 3 hó cytogenetika 3. 3 hó öröklött genetikai megbetegedések diagnosztikája 4. 3 hó molekuláris genetikai polymorfizmusok, rizikó tényezők diagnosztikája 5. 3 hó mikrobiológiai molekuláris biológiai diagnosztika 6. 6 hó molekuláris genetikai tárgyú tudományos project 	orvosi laboratóriumi diagnosztika, orvosi mikrobiológia, patológia, igazságügyi orvostan
41.	Munkahigiéné	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 12 hó munkahigiénés törzsképzés 2. 12 hó munkahigiénés gyakorlat 	foglalkozás- orvostan, megelőző orvostan és népegészségtan
42.	Nefrológia	24 hónap	nefrológiai osztályon (részlegén)	aneszteziológia és intenzív terápia, belgyógyászat, csecsemő- és gyermekgyógyászat
43.	Neonatalógia	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 18 hó újszülött és patológiás újszülött gyakorlat 2. 6 hó intenzív újszülött ellátási gyakorlat 	csecsemő- és gyermekgyógyászat
44.	Neuropatológia	36 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 12 hó patológiai gyakorlat 2. 24 hó neuropatológiai gyakorlat 	neuroológia, idegsebészet
45.			<ol style="list-style-type: none"> 1. 12 hó neurológiai gyakorlat 2. 24 hó neuropatológiai gyakorlat 	patológia
46.	Neuroradiológia	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 24 hó neuroradiológiai gyakorlat, benne: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. 8 hét intervenció neuroradiológia 	radiológia

			1.2. 8 hét gyermek neuroradiológia 1.3. 1 hó neuro-nukleáris medicina 1.4. 1 hó neurosonológia 1.5. a szakképzést irányító felsőoktatási intézmény által a szakképzés megkezdésekor meghatározott számú és típusú vizsgálat	
47.	Orvosi rehabilitáció, (rehabilitációs szakterület megjelölésével: csecsemő- és gyermekgyógyászat, kardiológia, mozgásszervi és tüdőgyógyászat területen)	24 hónap	1. a megelőzően megszerzett szakképesítés és a megszerzendő rehabilitációs szakképesítés alapján rehabilitációs osztályos gyakorlat 2. rehabilitációs alapismeretek tanfolyam 3. fizioterápia I. és II. tanfolyam 4. alapszakma függő speciális tanfolyam	minden elsőként megszerezhető klinikai és mozgásszervi szakképesítés* (kivéve: pszichiátria)
48.	Orvosi rehabilitáció (pszichiátria szakterületen)	24 hónap	1. pszichiátriai rehabilitációs osztályos gyakorlat 2. rehabilitációs alapismeretek tanfolyam 3. alapszakma függő speciális tanfolyam	pszichiátria
49.	Plasztikai (égési) sebészet	36 hónap	1. 18 hó plasztikai törzsképzés, ebből 12 hó egyazon képzőhelyen folyamatosan 2. 6 hó égéssebészeti osztályon 3. 3 hó kézsebészet és mikrosebészet 4. 3 hó fej-nyak-szájsebészet 5. 6 hó szabadon választott (esztétikai sebészet, urológia, nőgyógyászat, szemészet, bőrgyógyászat)	sebészet, ortopédia-traumatológia, traumatológia

50.		48 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1 év általános sebészeti gyakorlat 2. 3 év szakmai gyakorlat, benne: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. 18 hó plasztikai törzsképzés, ebből <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1. 12 hó egyazon képzőhelyen folyamatosan 2.1.2. 6 hó égéssebészeti osztályon 2.2. 3 hó kézsebészet és mikrosebészet 2.3. 3 hó fej-nyak-szájsebészet 2.4. 6 hó szabadon választott (esztétikai sebészet, urológia, nőgyógyászat, szemészet, bőrgyógyászat) 	arc-állcsont-szájsebészet, fül-orr-gégegyógyászat, gyermeksebészet, idegsebészet, ortopédia, ortopédia és traumatológia, sebészet, szemészet, szívsebészet, szülészet-nőgyógyászat, traumatológia, urológia
51.	Pszichoterápia	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. klinikai pszichoterápiás képzőhelyen (klinikai fázis) 2. módszerspecifikus képzőhelyeken (módszerspecifikus fázis az első fázissal párhuzamosan) 	pszichiátria, gyermek- és ifjúságpszichiátria
52.		36 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. klinikai pszichoterápiás képzőhelyen (propedeutikai és klinikai fázis) 2. módszerspecifikus képzőhelyeken (módszerspecifikus fázis az első két fázissal párhuzamosan) 	minden elsőként megszerezhető klinikai szakképesítés*

53.	Sportorvostan	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2 hó belgyógyászati osztályon 2. 1 hó kardiológiai, illetve kardiológiai intenzív osztályon 3. 2 hó ortopédiai, traumatológiai vagy sportsebészeti osztályon és szakrendelésen 4. 2 hó terhelésvizsgálat 5. 1,5 hó rehabilitációs és fizioterápiás osztályon és szakrendelésen 6. 12 hó sportorvosi gyakorlat (szakrendelésen, válogatott keret vagy egyesület mellett, minimum havi 20 óra) 7. kötelező tanfolyam: <ol style="list-style-type: none"> 7.1. 2 hét sportorvosi ismeretek 7.2. 1 hét oxológia 7.3. kötelező konzultációk az Országos Sportegészségügyi Intézetben 	minden elsőként megszerezhető klinikai szakképesítés*
54.	Sugáregészségtan	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 12 hó sugáregészségtani törzsképzés 2. 12 hó sugáregészségtani gyakorlat 	megelőző orvostan és népegészségtan, foglalkozás-orvostan, radiológia
55.	Trópusi betegségek	24 hónap	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1 év infektológiai osztályon 2. 3 hó hazai trópusi osztályos gyakorlat 3. 4 hó hazai trópusi ambulancián végzett gyakorlat 4. 3 hó mikrobiológiai-parazitológiai laboratóriumi gyakorlat 5. 6-8 hetes trópusi medicinával foglalkozó tanfolyam elvégzése 	infektológia, belgyógyászat

* Klinikai szakképesítések:

1. Aneszteziológia és intenzív terápia
2. Arc-állcsont-szájsebészet
3. Belgyógyászat
4. Bőrgyógyászat
5. Csecsemő- és gyermekgyógyászat
6. Fül-orr-gégegyógyászat
7. Gasztroenterológia
8. Gyerme- és ifjúsági pszichiátria
9. Gyermekebészet
10. Honvéderovostan, katasztrófa-orvostan
11. Idegsebészet
12. Igazságügyi orvostan
13. Infektológia
14. Kardiológia
15. Neurológia
16. Nukleáris medicina
17. Ortopédia és traumatológia
18. Oxyológia és sürgősségi orvostan
19. Patológia
20. Pszichiátria
21. Radiológia
22. Repülőorvostan
23. Reumatológia
24. Sebészet
25. Sugárterápia
26. Szemészet
27. Szívsebészet
28. Szülészet-nőgyógyászat
29. Transzfúziológia
30. Tüdőgyógyászat
31. Urológia"

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai és végzései

Az Alkotmánybíróság 169/2010. (IX. 23.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének vizsgálatára és megsemmisítésére, továbbá mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló bírói kezdeményezés alapján meghozta az alábbi

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja: az Alkotmány 2. § (1) bekezdése, továbbá az 57. § (1) és (3) bekezdése alapján alkotmányos követelmény, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 170. § (1) bekezdés c) pontjának alkalmazásánál az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 8. § (3) bekezdés második mondatában foglalt rendelkezés nem mellőzhető, amennyiben az ügyvéd tanúként való kihallgatása olyan ténnyel vagy adattal függ össze, amelyről a büntetőeljárásban védőként szerzett tudomást.
2. Az Alkotmánybíróság az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 8. § (3) bekezdés második mondata alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.
4. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 44. § (1) bekezdésével összefüggésben előterjesztett indítványt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

- I. Az indítványozó Fejér Megyei Bíróság a P. 21.821/2004/36. számú végzésével az előtte lévő eljárást felfüggesztette és az Alkotmánybírósághoz fordult. A Fejér Megyei Bíróság előtt lévő ügyben a felperes (korábban büntetőeljárás terheltje) és a Fővárosi Bíróság (mint I. r), illetve a Legfőbb Ügyészség (mint II. r) alperesek között a felperes személyhez fűződő joga megsértésének megállapítása és más kérelmek alapján folyik polgári eljárás. A felperes arra hivatkozva terjesztett elő keresetet, hogy a büntetőügyben személyiségi jogait és a tisztességes eljáráshoz való jogot is megsértette a bíróság. A felperes több bizonyítási indítvány mellett kezdeményezte a büntetőeljárás egyik vádlottja védőjének tanúként történő meghallgatását a polgári perben. A korábbi vádlott a titoktartás alól az ügyvédet felmentette, az ügyvéd azonban az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 8. § (3) bekezdés második mondatára hivatkozva nem kívánt vallomást tenni. Az eljáró bíró erre tekintettel felfüggesztette saját eljárását és az Alkotmánybíróságnál az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondata alkotmányossági vizsgálatát kezdeményezte.

Az Ütv. 8. §-a az ügyvédek titoktartási kötelezettségéről rendelkezik, a 8. § (3) bekezdés második mondata értelmében az olyan tényről és adatról, amelyről mint védő szerzett tudomást, az ügyvéd felmentés esetén sem hallgatható ki. Az indítványozó kifejtette, hogy az Ütv. titoktartásra vonatkozó 8. § (3) bekezdés második mondata nincs összhangban a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályaival. Míg a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 81. § (1) bekezdés b) pontja értelmében nem hallgatható ki tanúként a védő arról, amiről védőként szerzett tudomást – a Be.-ben ez abszolút tilalom – addig a Pp. 170. § (1) bekezdés c) pontja szerint az ügyvéd ugyan megtagadhatja a tanúvallomást, ha hivatásánál fogva titoktartásra kötelezett, de vallomásra kötelezhető, ha az érdekelt e kötelezettség alól felmentette. A Pp. alapján tehát a büntetőügyben eljáró védő felmentés esetén polgári ügyben tanúként hallgatható ki. Ilyen helyzet állhat elő, ha a korábbi terhelt kerül felperesi pozícióba például bírói jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben. Ilyenkor a kereset bizonyításának

egyik eszköze a büntetőeljárás menetéről tudomással bíró személyek, adott esetben az ügyvéd tanúkenti meghallgatása.

Az indítványozó által e körben jelölt másik probléma szerint a Be. 44. § (1) bekezdése értelmében védőként nemcsak ügyvéd, hanem európai közösségi jogász is eljárhat, ugyanakkor az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondata csak az ügyvédet említi.

Az indítványozó a három törvény – az Ütv. a Be., illetve a Pp. eljárási szabályai – közötti összhang hiányának a feloldása érdekében két kérelmet terjesztett az Alkotmánybíróság elé:

Kezdeményezte egyrészt az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondata – amely kimondja, hogy az ügyvéd felmentés esetén sem hallgatható ki tanúként – alkotmányellenességének vizsgálatát és megsemmisítését. A bírói kezdeményezés szerint e szabállyal sérül az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében megfogalmazott bíróság előtti egyenlőség és az igazságos tárgyaláshoz való jog, valamint sérül az ügyvédnek felmentést adó személy (korábban terhelt, majd polgári eljárásban fél) Alkotmány 54. § (1) bekezdéséből eredő önrendelkezési joga, mert a személyét érintő tényekről és adatokról való rendelkezés szabadságát az Ütv. 8. § (3) bekezdése akadályozza. Az indítványozó ugyanakkor utal arra, hogy álláspontja szerint nem jelenti feltétlenül az Alkotmány 57. § (3) bekezdése szerinti védelemhez való jog korlátozását, ha a büntetőeljárásban védőként eljáró személy polgári perben adott esetben tanúként kihallgatható olyan tényre is, amelyről mint védő szerzett tudomást. Ennek azonban az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondata gátját képezi.

Az alkotmánybírói eljárást kezdeményező bíró másrészt mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását is kérte. Álláspontja szerint az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe foglalt jogállamiságot és a 20. § (2) bekezdését – amely szerint az országgyűlési képviselők a tevékenységüket a köz érdekében végzik – sértő mulasztás áll fenn, mert az Országgyűlés az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondatát nem hozta összhangban a Pp. vallomástétel akadályaira vonatkozó 170. § (1) bekezdés c) pontjába foglalt rendelkezéssel.

- II.
1. Az Alkotmány vonatkozó szabályai:
    - „2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.
    - (...)
    - 20. § (2) Az országgyűlési képviselők tevékenységüket a köz érdekében végzik.
    - (...)
    - 54. § (1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.
    - (...)
    - 57. § (1) A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.
    - (...)
    - (3) A büntetőeljárás alá vont személyeket az eljárás minden szakaszában megilleti a védelem joga. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.”
  2. Az Ütv.-nek az indítvány benyújtásakor hatályos, az ügyvédi titoktartásra vonatkozó rendelkezései:
    - „Titoktartási kötelezettség
    - 8. § (1) Az ügyvédet titoktartási kötelezettség terheli minden olyan tényt és adatot illetően, amelyről a hivatásának ellátása során szerzett tudomást. E kötelezettség független az ügyvédi megbízási jogviszony fennállásától, és az ügyvédi működés megszűnése után is fennmarad.
    - (2) A titoktartási kötelezettség kiterjed az ügyvéd által készített és a birtokában levő egyéb iratra is, ha ez a titoktartás körébe tartozó tény, adatot tartalmaz. Az ügyvédnél folytatott hatósági vizsgálat során az ügyvéd nem tárhatja fel a megbízójára vonatkozó iratokat és adatokat, de a hatóság eljárását nem akadályozhatja.
    - (3) A megbízó, a jogutódja és a törvényes képviselője a titoktartási kötelezettség alól felmentést adhat. Az olyan tényről és adatról, amelyről mint védő szerzett tudomást, az ügyvéd és az alkalmazott ügyvéd felmentés esetén sem hallgatható ki tanúként.
    - (4) A titoktartási kötelezettség az ügyvédi irodákra és alkalmazottaikra, az ügyvédi szervekre, ezek tisztségviselőire és alkalmazottaira megfelelően irányadó.”
  3. A Be.-nek az ügyben érintett rendelkezései:
    - „44. § (1) Védőként meghatalmazás vagy kirendelés alapján ügyvéd, illetőleg külön törvényben foglalt feltételek esetén európai közösségi jogász járhat el.

(...)

(5) Ügyvédjelölt védőként, ügyvéd mellett vagy ügyvéd helyetteseként a megyei bíróság, az ítélőtábla és a Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén, illetőleg tárgyalásán nem járhat el.

(...)

81. § (1) Nem hallgatható ki tanúként

- a) a lelkész, illetőleg az egyházi személy arról, amire a hivatásánál fogva titoktartási kötelezettsége áll fenn,
- b) a védő arról, amiről mint védő szerzett tudomást, vagy amit a terhelten védői minőségében közölt,
- c) akitől a testi vagy szellemi állapota miatt nyilvánvalóan nem várható helyes vallomás,
- d) a hatósági tanú olyan tényekre, adatokra, körülményekre nézve, amelyre titoktartási kötelezettség terheli, és ez alól a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság nem mentette fel."

4. A Pp. ügyben irányadó rendelkezései:

„170. § (1) A tanúvallomást megtagadhatja:

- a) a felek bármelyikének a 13. § (2) bekezdésében megjelölt hozzátartozója;
- b) az, aki a tanúvallomás folytán magát vagy a 13. § (2) bekezdésében megjelölt hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná, az azzal kapcsolatos kérdésben;
- c) az ügyvéd, az orvos és más olyan személy, aki hivatásánál fogva titoktartásra köteles, ha a tanúvallomással titoktartási köteleességét sértené meg, kivéve ha az érdekelt e köteleesség alól felmentette;
- d) a jogvitával érintett ügyben lefolytatott közvetítői eljárásban eljáró közvetítő, szakértő;
- e) az üzleti titok megtartására köteles személy az olyan kérdésben, amely tekintetében a tanúvallomással titoktartási köteleességét sértené meg."

III. Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését az alábbiakkal indokolja:

1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt állapította meg, hogy a bírói kezdeményezés benyújtását követően az Ütv. 8. §-a módosult. A vizsgálni kért 8. § (3) bekezdés második mondata a kezdeményezés benyújtásakor a következőképpen rendelkezett: „Az olyan tényről és adatról, amelyről mint védő szerzett tudomást, az ügyvéd és az alkalmazott ügyvéd felmentés esetén sem hallgatható ki tanúként.” A jogügyletek biztonságának erősítése érdekében szükséges törvénymódosításokról szóló 2007. évi LXIV. törvény 65. § (1) bekezdése az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondatából az „és az alkalmazott ügyvéd” szövegrészt hatályon kívül helyezte. Bár e módosítás az indítványozó által vizsgálni kért alkotmányossági probléma érdemét nem érinti, az Alkotmánybíróság az elbírálásnál az indítvány benyújtásakor hatályos szöveget vette figyelembe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanis a konkrét normakontroll két esetben, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. § (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés és az Abtv. 48. § szerinti alkotmányjogi panasz hatáskörben az indítvány benyújtásakor hatályos – és alkalmazás alá eső – normát kell figyelembe venni, függetlenül attól, hogy a jogszabályi rendelkezés módosult, vagy a jogalkotó azt hatályon kívül helyezte. [Lásd: 335/B/1990. AB végzés, ABH 1990, 261.; 10/1992. (II. 25.) AB határozat, ABH 1992, 76.; 1472/B/1996. AB végzés, ABH 1997, 953.; 160/B/1996. AB határozat, ABH 1999, 875, 876.; 1378/B/1996. AB határozat, ABH 2001, 1609, 1610.; 418/B/1997. AB határozat, ABH 2002, 1627, 1629.]
2. Az indítványozó kérelme az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondata alkotmányellenességének vizsgálatára és megsemmisítésére irányult. E szabály értelmében az olyan tényről és adatról, amelyről mint védő szerzett tudomást, az ügyvéd és az alkalmazott ügyvéd felmentés esetén sem hallgatható ki tanúként. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint e szabály (adott esetben) az ügyvédi hivatás lényeges garanciája. Az ügyvédi hivatást illetően az Alkotmánybíróság a 22/1994. (IV. 16.) AB határozatában rámutatott: „[A]z ügyvédi foglalkozás elsősorban az igazságszolgáltatáshoz és a jogalkalmazáshoz kapcsolódó tevékenység. Az igazságszolgáltatásban védőként vagy jogi képviselőként való közreműködése alkotmányos követelmény és az eljárási törvények kötelező előírása. Az ügyvéd (a jogi képviselő) eljárásjogi státusát és helyzetét törvény szabályozza, eljárásbeli jogait és kötelezségeit ugyancsak törvény írja elő. Az ügyvéd tevékenységét és feladatait tehát nem lehet önmagában megítélni és önmagában szabályozni, hanem csak annak az eljárásjogi rendszernek függvényében, amelyben tevékenysége, feladata magának a rendszernek része, és amely rendszerből, a rendszer munkamegosztásából következik a foglalkozás sajátképpenisége. A foglalkozás sajátossága tehát az igazságszolgáltatás és jogalkalmazás rendszeréből folyik azon túl, hogy az igazságszolgáltatáshoz és jogalkalmazáshoz kapcsolódik. Az ügyvédi foglalkozásgyakorlás szabályai közjogi tartalmú, illetve vonatkozású normák.” (ABH 1994, 127, 130–131.)
Az ügyvéd titoktartási kötelezettségének az ügyvéd védői tevékenységével – s ezáltal az Alkotmány 57. § (3) bekezdésbe foglalt védelemhez való joggal – összefüggő garanciák szempontjából is kiemelt szerepe van. Az ügyvéd védői tevékenységének elválaszthatatlan része a közte és ügyfele közötti bizalmi viszony. E bizalmi viszony

az ügyvéd titoktartási kötelezettségén alapul. A titoktartási kötelezettség elsősorban az ügyvédi tevékenységet védi, de ezáltal a védelemhez való jog érvényesítésének is alkotmányi biztosítója. A 31/2003. (VI. 4.) AB határozat értelmében: „Az Alkotmánybíróság szerint az ügyvédet, a közjegyzőt, az egyházi személyt foglalkozásuk szabályainál fogva titoktartási kötelezettség terheli. Ez a titoktartási kötelezettség működésük megszűnése után is fennmarad. A titoktartási kötelezettség a megbízó, a fél, az egyházi személlyel kapcsolatban álló polgár adataira, az említett hivatás gyakorlása során megismert tényekre vonatkozik. Megállapítható az is, hogy a titoktartási kötelezettség mellett e személyek másokkal össze nem hasonlítható közbizalmi tisztséget is betöltenek” (ABH 2003, 352, 368.).

A 8/2004. (III. 25.) AB határozatban pedig az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy önmagában még a titokvédelem szempontjából speciális megítélés alá eső nemzetbiztonsági érdek sem indokolhatja a titoktartási kötelezettséggel eljáró ügyvédnek az eljárásból való kizárását (ABH 2004, 144, 157.).

Az Ütv. 8. § (2) bekezdése értelmében „[a] titoktartási kötelezettség kiterjed az ügyvéd által készített és a birtokában levő egyéb iratra is, ha ez a titoktartás körébe tartozó tény, adatot tartalmaz. Az ügyvédnél folytatott hatósági vizsgálat során az ügyvéd nem tárhatja fel a megbízójára vonatkozó iratokat és adatokat, de a hatóság eljárását nem akadályozhatja.”

Mindezek alapján megállapítható, hogy az Alkotmány 57. § (3) bekezdésbe foglalt védelemhez való jog szoros összefüggésben áll a védői jogállással, amelynek része az ügyvédi titoktartási kötelezettség.

- 2.1. Az Ütv. 8. § (3) bekezdése, mint az ügyvédi tevékenységre vonatkozó anyagi jogi szabály úgy rendelkezik, hogy: „A megbízó, a jogutódja és a törvényes képviselője a titoktartási kötelezettség alól felmentést adhat. Az olyan tényről és adatról, amelyről mint védő szerzett tudomást, az ügyvéd és az alkalmazott ügyvéd felmentés esetén sem hallgatható ki tanúként.” E törvényi szakaszhoz kapcsolódó indoklás szerint: „A büntetőeljárásban a védő önálló státust tölt be, eljárási cselekményei függetlenek a védencétől, ezért nincs olyan személy, aki felmentesse őt a védőként megismert tények és adatok titoktartása alól. Az ügyvéd ezért az ilyen adatokról és tényekről nem hallgatható ki tanúként, ez a szabály megakadályozza a vádlott esetleges olyan befolyásolását is, amelynek hatására a felmentést megadná a védőnek.”

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondatában meghatározottak nem állnak ellentétben az Alkotmány 57. § (1) bekezdésével, sőt az Alkotmány 57. § (1) és (3) bekezdéseibe foglalt tisztességes eljáráshoz való jog és ezzel összefüggésben a védelemhez való jog érvényesülését segítik elő. Az Alkotmány 57. § (1) bekezdése a tisztességes eljáráshoz való jogot fogalmazza meg a pártatlan bírósághoz való jog és a bíróság előtti egyenlőség követelményével. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az Ütv. 8. § (3) bekezdésébe foglalt ügyvédi titoktartási kötelezettség nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, s az ahhoz kapcsolódó alkotmányos előírásokat sem. A védelemhez való jog garanciái, részei az eljárás tisztességes voltának. Az Alkotmánybíróság az 1320/B/1993. AB határozatában megállapította: „Az Alkotmány 57. § (3) bekezdése szerint a büntetőeljárás alá vont személyeket az eljárás minden szakaszában megilleti a védelem joga. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.

A védelemhez való alkotmányos alapjog egyrészt a büntetőeljárás alá vont személy saját eljárási jogosítványában és a védő igénybeviteléhez való jogban, másrészt a védő jogállásában realizálódik. A védő a büntetőeljárás önálló perbeli személye, jogai nem átruházott jogok, hanem a büntetőeljárás alá vont személy objektív érdekét szolgáló, de önálló eljárási jogosítványok. A védő jogai is alkotmányos védelem alatt állnak...” E határozat kitért arra is, hogy amikor a büntetőeljárás során a védelem kötelező, az eljárás alá vont személy döntését maga a védőkirendelés intézménye is korlátozhatja (ABH 1995, 684–686.).

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint büntetőeljárásban a védő önálló eljárási státusából egyenesen következik, hogy titoktartási kötelezettsége sem függhet a terhelt akaratától.

Az ügyvédek védői tevékenységének lényegi eleme az ügyvédi titoktartási kötelezettség, amely az eljárás befejezését követően is fennáll. Az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondata az ügyvédi hivatás egészét átfogóan rendelkezik úgy, hogy az ügyvéd tanúként e titkokat illetően nem hallgatható ki. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint e szabály az Alkotmány 57. § (1) és (3) bekezdéseibe foglaltak törvényi részletezésének tekinthető.

- 2.2. Az indítványozó azt is felvetette, hogy sérti a (terheltből később felperessé vált) személy emberi méltóságából származó önrendelkezési jogát az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondata, mert kizárja, hogy ügyvédet polgári perben tanúként lehessen meghallgatni (megadva a felmentést a titoktartás alól). Az Alkotmánybíróság az önrendelkezéshez való jogot az emberi méltósághoz való jog személyiségvédelmi funkciójából vezette le, az önrendelkezési jognak része polgári ügyekben a fél rendelkezési joga. [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 67.] Az önrendelkezési jog nem korlátozhatóan jog, a szükségesség és az arányosság szempontjai szerint korlátozható [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 171.]. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint polgári perekben a fél (az érdekelt) önrendelkezési

jogának szükséges korlátozása, hogy az nem terjedhet ki az ügyvéd tanúvallomásra kötelezésére olyan tény vagy adat vonatkozásában, amelyről, mint védő szerzett tudomást büntetőügyben. A szabályozás ebből a körből az érdekelt polgári perben fennálló önrendelkezési jogát lényegében kizárja. Ez a kizárás azonban arányosnak tekinthető, mivel az ügyvédi titoktartási kötelezettséghez (a védelemhez való jogból és a tisztességes eljáráshoz való jogból következően) nagyobb érdek fűződik, mint ahhoz, hogy polgári ügyben a fél (az érdekelt, korábban a terhelt) a különböző bizonyítási eszközök mellé, az ügyvédet is tanúvallomásra kötelezhessen. Ezért az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondata az Alkotmány 54. § (1) bekezdését ebben a vonatkozásban sem sérti.

A fenti indokok alapján az Alkotmánybíróság az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondata alkotmányellenességét az Alkotmány 57. § (1) és (3) bekezdése és 54. § (1) bekezdése alapján nem állapította meg, ezért e törvényi rendelkezés megsemmisítésére irányuló kérelmet elutasította.

3. Az indítványozó mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség vizsgálatát is kezdeményezte. Véleménye, hogy az Alkotmány 2. § (1) bekezdését és 20. § (2) bekezdését sértő mulasztás áll fenn, mert az Országgyűlés az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondatát nem hozta összhangba a Pp. vallomástétel akadályaira vonatkozó 170. § (1) bekezdés c) pontjába foglalt rendelkezéssel.

Az Alkotmánybíróság már több határozatában értelmezte az Abtv.-nek a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására vonatkozó rendelkezéseit. Az 540/B/1997. AB határozatban egyebek között úgy foglalt állást, hogy a bírósági eljárás felfüggesztése mellett a bíró jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát, az Abtv. 1. § b) pontja szerinti eljárást kezdeményezheti.

Az Abtv. 38. §-a nem jogosítja fel a bírót arra, hogy ebben a minőségében az előtte folyamatban lévő eljárás felfüggesztése mellett mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetését, az Abtv. 1. § e) pontja szerinti eljárást kezdeményezze. (ABH 1999, 584, 585.)

Mivel az indítványt ebben a részében nem jogosult terjesztette elő, az Alkotmánybíróság az indítvány e részét visszautasította.

4. A polgári eljárásra vonatkozóan a Pp. 170. § (1) bekezdés c) pontja rendelkezik, amelynek értelmében a tanúvallomást megtagadhatja az ügyvéd, az orvos és más olyan személy, aki hivatásánál fogva titoktartásra köteles, ha a tanúvallomással titoktartási köteleességét sértené meg, kivéve, ha az érdekelt e köteleesség alól felmentette. E szabály alapján az ügyvéd nem tagadhatja meg a tanúvallomást, ha az érdekelt az ügyvédi titoktartási kötelezettség alól felmentette: az ügyvéd polgári eljárásban tanúként hallgatható ki.

Polgári perekben a tanú eljárási pozícióját foglalta össze a 75/1995. (XII. 21.) AB határozat. E szerint: „A polgári eljárásban a tanú az a személy, aki mint személyi bizonyítási eszköz a bizonyítandó tényekről rendelkezik tudomással, és azokról tesz vallomást a bíróság előtt (Pp. 167. §). A tanú vallomása mint bizonyíték [Pp. 166. § (1) bekezdése] a tanú tudomáskijelentését tartalmazza azokról a tényekről, amelyek az eljárás szempontjából relevánsak.

A tanúnak mint bizonyítási eszköznek a polgári eljárásban további lényegi eleme, hogy a tanú megtörtént tényekről számol be a bíróság előtt. Vagyis a tanúbizonyítás tárgya csak olyan tény, körülmény lehet, amelyről a tanúnak tudomása van. A tanú mint személyi jellegű bizonyítási eszköz éppen tudomáskijelentése által válik az eljárásban bizonyító tényné, azaz a tanú a Pp. 167. § és következő §-ai alapján vallomása által minősül perbeli bizonyítéknak. Ezenkívül a tanú csak a birtokában levő okirat rendelkezésre bocsátására köteles (Pp. 174. §). A tanúzási kötelezettség tehát vallomástételre (okiratbemutatásra) irányul, a Pp.-nek a tanúzási képességgel és a tanú kihallgatásával kapcsolatos szabályai szerint a tanú kizárólagosan vallomása, azaz tudomáskijelentése (okiratbemutatása) által minősül bizonyítási eszköznek, a bizonyítandó tények tekintetében pedig egyedül vallomása (a birtokában levő okirat) tekinthető bizonyítéknak.” (ABH 1995, 379.)

Mindezeket figyelembe véve polgári perben az ügyvédnek – ha az érdekelt felmentette – tanúvallomástételi és okiratbemutatási kötelezettsége keletkezhet azokkal az ügyekkel kapcsolatban is, amelyekben az ügyvéd büntetőeljárás során, mint védő járt el. Ugyanakkor megállapítható, hogy a Be.-ben abszolút tilalomként van jelen, hogy a védő nem hallgatható ki tanúként arról, amiről mint védő szerzett tudomást, vagy amit a terhelttel védői minőségében közölt, s e szabály alkotmányos védelem alatt áll. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a büntetőeljárás keretében szabályozott (előírt) abszolút tilalom érvényesülést kíván a büntetőeljárás lezárását követően is. Nemcsak azért, mert az ügyvédi titoktartási kötelezettség a megbízási jogviszony, vagy magának az ügyvédi működésnek a megszűnte után is fennmarad [8. § (1) bekezdés], hanem azért, mert megszűnne a tilalom – Alkotmány 57. § (1) és (3) bekezdéséből is következő – abszolút jellege az ügyvéd esetleges későbbi tanúzásra kötelezésével. Mindez oda vezethet, hogy az ügyvéd polgári eljárásban történt vallomástétele visszahatna a büntetőeljárásra; adott esetben perújításra, vagy akár további büntetőfeljelentések és újabb eljárások megindítására vezetne. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint tehát az ügyvédi titoktartási kötelezettség büntetőeljárás tartalma

érvényesülést kíván polgári eljárás során is, ha az ügyvéd tanúként való kihallgatása olyan tényrel vagy adattal függ össze, amelyről a büntetőeljárásban védőként szerzett tudomást. Ez következik az Alkotmány 57. § (1) bekezdésébe foglalt tisztességes eljáráshoz való jogból és az Alkotmány 57. § (3) bekezdéséből eredő védelemhez való jogból egyaránt. A Pp. 170. § (1) bekezdés c) pontja azonban nincs tekintettel e körülményre – nem kellően differenciált az ügyvéd korábbi (büntető, polgári) perbeli szereplése tekintetében – s az érdekelt felmentése esetén az ügyvéd tanúvallomásra kötelezhető minden olyan (akár büntetőeljárás során keletkezett) tényről és adatról, amely az ügyvédi titoktartási kötelezettség alá tartozik. A Pp. és a Be. viszonyában mindez az Alkotmány 2. § (1) bekezdés szerinti jogbiztonságot is sérti, mivel a Pp. 170. § (1) bekezdés c) pontja büntetőeljárással összefüggő alkalmazási körében a Be. 81. § (1) bekezdés b) pontjába foglalt abszolút tilalmat (amelyben alappal bízhat minden eljárásban részt vevő) viszonylagossá teszi.

Az Alkotmánybíróság a 38/1993. (VI. 11.) AB határozatában megállapította: „Az Alkotmánybíróságnak a jogszabály alkotmányossági vizsgálata során az Alkotmány értelmezésével meg kell állapítania, hogy az adott jogszabályi rendelkezés tárgyában melyek az alkotmányos követelmények. A jogszabály alkotmányos, ha ezeknek megfelel. A megfelelés megállapítása logikailag elkerülhetlenné teszi azonban a vizsgált jogszabály értelmezését is. Az Alkotmánybíróság mindig az Alkotmány és a vizsgált jogszabály egymásra tekintettel értelmezett megfelelését vagy ellentétét állapítja meg. A norma alkotmányosságának megállapítása egyben a norma alkotmányos értelmezéseinek tartományát is kijelöli: a norma mindazokban az értelmezéseiben alkotmányos, amelyek az adott ügyben megállapított alkotmányi követelményeknek megfelelnek. Ha a jogszabályi rendelkezés alkotmányossága éppen a szabályozás hiányossága vagy homályossága miatt kérdéses, az Alkotmánybíróság kifejezetten is megállapíthatja az alkotmányos értelmezés tartományát, meghatározhatja azokat az alkotmányos követelményeket, amelyeknek a norma értelmezéseinek meg kell felelniük.” (ABH 256, 266.)

A fentiekben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Pp. 170. § (1) bekezdés c) pontjában lehetővé tett felmentés az ügyvédet polgári perekben tanúvallomásra kötelezné olyan esetben is, amely a Be. 81. § (1) bekezdés b) pontjába foglalt abszolút tilalom hatálya alá esik. Az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondata épp ezen esetek megakadályozására vonatkozatható, ezért az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményt állapított meg a norma alkalmazására irányadóan. E szerint az Alkotmány 57. § (1) és (3) bekezdése alapján alkotmányos követelmény, hogy a Pp. 170. § (1) bekezdés c) pontjának alkalmazásánál az Ütv. 8. § (3) bekezdés második mondatában foglalt rendelkezés nem mellőzhető, amennyiben az ügyvéd tanúként való kihallgatása olyan tényrel vagy adattal függ össze, amelyről a büntetőeljárásban védőként szerzett tudomást.

5. Az indítványozó utalt arra is, hogy a Be. 44. § (1) bekezdése alapján védőként nemcsak ügyvéd, hanem külön törvényben foglalt feltételek esetén európai közösségi jogász is eljárhat. Az indítványozó ezzel összefüggésben nem terjesztett elő határozott kérelmet.

Az Alkotmánybíróság már több határozatában kifejtette: az Abtv. 22. § (2) bekezdése értelmében az indítványban meg kell jelölni a kérelem alapjául szolgáló okot. Nem elegendő az Alkotmány egyes rendelkezéseire hivatkozni: az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alkotmány egyes felhívott rendelkezéseit a felülvizsgálni kért jogszabály miatt és mennyiben sérti [654/H/1999. AB végzés, ABH 2001, 1645.; 472/B/2000. AB végzés, ABH 2001, 1655.; 494/B/2002. AB végzés, ABH 2002, 1783.]. Mindezekon túlmenően az Abtv. 37. §-a szerint az alkotmányellenesség utólagos megállapítását kezdeményező indítványban javasolni kell a jogszabály teljes vagy részbeni megsemmisítését.

Mivel az indítvány a Be. 44. § (1) bekezdése vonatkozásában nem jelöl meg az Alkotmány valamely rendelkezésének a felhívásával konkrét okot, amelynek alapján annak vizsgálatát kéri, ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványt érdemi vizsgálat nélkül visszautasította.

Az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét az ügy jelentőségére tekintettel rendelte el.

Budapest, 2010. szeptember 20.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Bihari Mihály
alkotmánybíró helyett

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Lenkóvics Barnabás
alkotmánybíró helyett

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 1145/B/2006.

Az Alkotmánybíróság 170/2010. (IX. 23.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 54. § (1) bekezdésének a „korábbi házasságból, élettársi együttélésből származó” szövegrésze alkotmányellenes, ezért azt a határozat közzétételének napjával megsemmisíti.
A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 54. § (1) bekezdése a következő szöveggel marad hatályban:
„54. § (1) Árvaellátásra az a gyermek jogosult – ideértve a házasságban vagy az élettársi közösségben együtt élők egy háztartásban közösen nevelt gyermekeit is –, akinek szülője haláláig az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, vagy öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjasként halt meg.”

2. Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 4. § f) pontja, valamint 54. § (1) bekezdésének egésze és (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

- I. Az indítvány a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 4. § f) pontja, valamint 54. § (1) és (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányult. Az ügy indítványozó által vázolt előzménye szerint a házaspár nőtagja örökbefogadott egy gyermeket, a férj azonban az örökbefogadás megtörténte előtt meghalt, így az elhunyt után a gyermek nem jogosult árvaellátásra. Álláspontja szerint sérül az Alkotmány 67. § (1) bekezdése, mert a Tny. az „árvaellátás” fogalmát, illetőleg a jogosultság feltételeit úgy határozza meg, hogy kizár „egyes örökbefogadott gyermeket” az árvaellátásból. A kifogásolt rendelkezések különbséget tesznek a vérszerinti és az örökbefogadott gyermek közt, illetőleg nincsenek tekintettel „egyes örökbefogadott”, hátrányos helyzetű gyermekekre, így a szabályozás ellentétes az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglalt tilalommal, illetve a (3) bekezdésben meghatározott esélyegyenlőség követelményeinek biztosításával. Az indítványozó kiegészített beadványában a diszkrimináció tilalmába, az Alkotmány 67. §-ába, 70/A. § (1) bekezdésébe és 70/E. §-ába ütközőnek tartotta a Tny. 54. § (1) bekezdésének a „korábbi házasságból, élettársi együttélésből származó” szövegrészét is, mert a nevelt gyermekek között születési helyzet alapján tesz indokolatlan megkülönböztetést „egyfajta vérségi kapcsolat előírásával,” veszélyeztetve ezáltal a gyermek szociális biztonságát. A Tny. 54. § (3) bekezdését a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi CIX. törvény 52. § (12) bekezdésének a) pontja módosította, ez azonban az indítványban felvetett alkotmányossági problémákat érdemben nem befolyásolta. Ezért az Alkotmánybíróság a vizsgálatot a hatályos szöveg vonatkozásában folytatta le.
- II. Az Alkotmánybíróság az indítvány elbírálásánál a következő jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe:
1. Az Alkotmány vonatkozó rendelkezései:
- „67. § (1) A Magyar Köztársaságban minden gyermeknek joga van a családjá, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges.”
- „70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.
- (...)
- (3) A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.”
- „70/E. § (1) A Magyar Köztársaság állampolgárainak joguk van a szociális biztonsághoz; öregség, betegség, rokkantság, özvegyiség, árvaság és önhibájukon kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén a megélhetésükhöz szükséges ellátásra jogosultak.
- (2) A Magyar Köztársaság az ellátáshoz való jogot a társadalombiztosítás útján és a szociális intézmények rendszerével valósítja meg.”
2. A Tny. támadott rendelkezései:
- „4. § (1) E törvény alkalmazásában
- (...)
- f) árvaellátás: az elhunyt nyugdíjas, illetve nyugdíjban nem részesülő, de nyugdíjjogosultságot szerzett elhunyt személy gyermekének, örökbe fogadott gyermekének, meghatározott feltételek esetén nevelt gyermekének, testvérének, unokájának járó ellátás;”
- „54. § (1) Árvaellátásra az a gyermek jogosult – ideértve a házasságban vagy az élettársi közösségben együtt élők egy háztartásban közösen nevelt, korábbi házasságból, élettársi együttélésből származó gyermeket is –, akinek szülője haláláig az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, vagy öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjasként halt meg.
- (...)

(3) Árvaeállítás jár a testvérnek és az unokának (ideértve a dédunokát és ükunokát is) is, ha őt az elhunyt saját háztartásában eltartotta, és a gyermeknek tartásra köteles és képes hozzátartozója nincs.”

III. Az indítvány részben megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság a Tny. 54. § (1) bekezdésének alkotmányosságát a 17/2000. (V. 26.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) már vizsgálta az Alkotmány 70/A. §-a és 70/E. §-a alapján, ezért először abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az indítvány tárgya nem minősül-e „ítélt dolognak.”

Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, többször módosított és egységes szerkezetbe foglalt 2/2009. (I. 12.) Tü. határozat (ABK 2009. január, 3.; a továbbiakban: Ügyrend) 31. §-ának c) pontja szerint az eljárás megszüntetésének van helye, ha az indítvány az Alkotmánybíróság által érdemben már elbírált jogszabállyal azonos jogszabály (jogszabályi rendelkezés) felülvizsgálatára irányul, és az indítványozó az Alkotmánynak ugyanarra a §-ára, illetőleg alkotmányos elvére (értékére) – ezen belül – azonos alkotmányos összefüggésre hivatkozva kéri az alkotmánysértést megállapítani („ítélt dolog”). Ha az újabb indítványt más okra, más alkotmányossági összefüggésre alapítják, az Alkotmánybíróság az újabb indítvány érdemi vizsgálatába bocsátkozik. [35/1997. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1997, 200, 212.; 17/1999. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1999, 131, 133.; 5/2002. (II. 22.) AB határozat, ABH 2002, 78, 81.]

Az Abh. azzal összefüggésben vizsgálta a támadott rendelkezés alkotmányosságát, hogy az árva gyermekek között megkülönböztetést tesz aszerint, hogy az elhunyt szülő megszerezte-e a szükséges szolgálati időt vagy sem, így egyes gyermekek számára nem biztosítja a szociális ellátáshoz való jogot.

A határozat elutasította az indítványt, és indoklásában a következőket állapította meg: „Az Alkotmány rendelkezéseiből nem következik az, hogy pusztán az árvaság tényénél fogva minden magyar állampolgárnak alanyi joga lenne a társadalombiztosítás keretében az árvaeállításra. Az árvaeállítás ugyanis a társadalombiztosítás keretében biztosított hozzátartozói nyugellátás, amely nem azonosítható az Alkotmány 70/E. § (1) bekezdésében szereplő árvaság esetére szóló, megélhetéshez szükséges ellátáshoz való joggal, hanem annak csupán egyik lehetséges – a társadalombiztosítás rendszerében megvalósuló – formája. Ezen túlmenően a szociális biztonsághoz való jog más – a szociális intézmények keretébe tartozó – jogintézmény útján is megvalósulhat. (...) Az árvaeállítás (...) az elhunyt jogszerző megszerzett jogosultságára (jogosulti pozíciójára) épülő másodlagos jogviszony (hozzátartozói nyugellátás), amely tehát a hozzátartozó, jelen esetben az elhunyt szülő nyugdíjjogosultságához előírt feltételek fennálltától (szolgálati idő, előzetes járulékfizetés) függ. Abban az esetben, ha az elhunyt szülő nyugdíjjogosultsága nem áll fenn, úgy a gyermeke sem jogosult társadalombiztosítási árvaeállításra. Ez azonban nem zárja ki, hogy a szociális igazgatás keretén belül támogatást, illetve ellátást kapjon. Az utóbbi esetben azonban a társadalombiztosítás feltételrendszere helyett a szociális igazgatás szabályai érvényesülnek, amelyek nem elhunyt szülő (jogszerző) tekintetében fennálló követelményekhez, hanem az adott személy (árva) körülményeiben, jövedelmi és vagyoni viszonyaiban vizsgálendő – a rászorultságot igazoló – tényezőkhöz kapcsolják az ellátás nyújtását.” (ABH 2000, 112, 114, 115–16.)

Miután a jelen ügyben az indítványozó az indítványt a korábbtól eltérő összefüggésekre hivatkozva terjesztette elő, az Alkotmánybíróság az ügy érdemi vizsgálatát elvégezte, a fenti határozatban foglaltakat azonban döntésének indoklásánál irányadónak tekintette.

2. Az árvaeállítás a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 14. § (3) bekezdése értelmében a társadalombiztosítás rendszerében nyújtott nyugdíjbiztosítási hozzátartozói ellátás, amelyet a Tbj. 2. § (3) bekezdésére figyelemmel a biztosítottak társadalombiztosításban való részvételi kötelezettsége és társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettségük teljesítése alapoz meg. A juttatás a rokon (elsődlegesen szülő-gyermek) kapcsolaton alapul, és az Abh. által is kiemelten a szülő megszerzett nyugdíjjogosultságára épül.

A Tny. 4. § (1) bekezdés f) pontjában és 54. § (1) és (3) bekezdésében a vérszerinti és az örökbefogadott gyermek közti különbségtétel nem lelhető fel, ellenkezőleg, mindkettő árvaeállításban részesül, ha szülője részéről is fennállnak a jogszabályi feltételek. Mivel a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 51. § (1) bekezdése értelmében az örökbefogadott mind az örökbefogadóval, mind annak rokonaival szemben az örökbefogadó gyermekének jogállásába lép, a Tny. 4. § (1) bekezdése csak pontosításként utal az örökbefogadott gyermekekre, mivel státusa azonos a vérszerinti gyermekével. A fentiekre figyelemmel a rendelkezések nem vetik fel az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésének sérelmét, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében elutasította.

3. Az indítvány szerint a támadott szabályozás nem biztosítja az esélyegyenlőséget, mert pusztán az elhunyt személy örökbefogadási szándékára figyelemmel nem kezeli a vele rokoni kapcsolatban nem álló – és a Tny. 54. § (1) bekezdése szerint nevelt gyermeknek sem minősülő – gyermeket örökbefogadottként, ezért nem kerülhet az „árva” azonos státusba. A Tny. kifogásolt szabályai azonban nem az „árva” fogalmát definálják, hanem az elhunyt jogán a hozzátartozókat – köztük az örökbefogadottat – megillető juttatásról rendelkeznek. Az indítványozó által felvetett probléma, hogy ki tekinthető örökbefogadottnak, ezáltal árvaellátásra jogosultnak, és az ezzel kapcsolatos érvéles a Csjt. – indítvánnyal nem támadott – örökbefogadási szabályaival áll összefüggésben. Megjegyzi azonban az Alkotmánybíróság, hogy a törvényhozó az örökbefogadás szándékát az örökbefogadási eljárás megindítása esetén figyelembe veszi: főszabály szerint az örökbefogadás a gyámhatóság engedélyező határozata jogerőre emelkedésével lép hatályba, ha azonban az örökbefogadó az eljárás folyamán meghal, az örökbefogadás joghatásai – annak engedélyezése esetében – az örökbefogadó halálával beállnak. [Csjt. 48. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése] Ilyen esetben tehát az örökbefogadottat az örökbefogadó gyermekének jogállása illeti meg. Amennyiben pedig a gyermek a vele családi kapcsolatban nem álló személy anyagi támogatását veszti el, hozzátartozói nyugellátásban nem, de – ahogy arra az Abh. utalt – szociális támogatásban részesülhet, a szociális igazgatás rendszerén belül. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott rendelkezések és az Alkotmány 70/A. § (3) bekezdése között az indítványozó által felvetett összefüggésben nincs alkotmányjogilag értékelhető kapcsolat. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az érdemi alkotmányossági összefüggés hiánya az indítvány elutasítását eredményezi. [985/B/1991. AB határozat, ABH 1991, 652, 653–654.; 32/2000. (X. 20.) AB határozat, ABH 2002, 215, 220.; 19/2004. AB határozat, ABH 2004, 312, 343.] Ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványt is elutasította.
4. Abban az esetben, ha az örökbefogadás nem történt meg, családi kapcsolat hiányában a gyermeknek az Alkotmány 67. § (1) bekezdésében biztosított joga és a szülő jogán alapuló ellátásra vonatkozó rendelkezések között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem állapítható meg. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság ebben a vonatkozásban is elutasította az indítványt.
5. Az árvaellátásra jogosult „nevelt” gyermekek körébe azt a gyermeket vonta a jogalkotó, aki a szülők egyikével vérségi kapcsolatban áll, amely rendelkezés az indítványozó szerint indokolatlan megkülönböztetést tartalmaz annak a gyermeknek a terhére, akit csak az egyik szülő fogadott örökbe.

Az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlata szerint az Alkotmány 70/A. §-ában foglalt rendelkezést a jogegyenlőség általános elvét megfogalmazó alkotmányi követelményként értelmezte. E határozataiban az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy az Alkotmány e rendelkezése az azonos szabályozási körbe vont jogalanyok közötti olyan alkotmányos indok nélkül tett megkülönböztetést tiltja, amelynek következtében egyes jogalanyok hátrányos helyzetbe kerülnek. Kimondta, hogy az alkotmányi tilalom elsősorban az alkotmányos alapjogok tekintetében tett megkülönböztetésekre terjed ki, abban az esetben, ha a megkülönböztetés nem alapvető alkotmányos jog tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha az az emberi méltósághoz való jogot sérti. Az Alkotmánynak ez az általános jogegyenlőségi követelménye arra vonatkozik, hogy az állam, mint közhatalom a jogok és kötelezettségek elosztása során köteles egyenlőként – egyenlő méltóságú személyként – kezelni a jogalanyokat, a jogalkotás során a jogalkotónak mindegyikük szempontjait azonos körültekintéssel, elfogulatlansággal és méltányossággal kell értékelnie. [pl. 9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 46, 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73, 77–78.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 281–282.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 203–204.; 30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130, 138–140., 39/1999. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1999, 325, 342–344.] A megkülönböztetésnek azonos csoportra nézve kell fennállnia. Az azonos csoporton, adott szabályozási koncepción belüli eltérő szabályozás akkor nem alkotmányellenes, ha az eltérésnek kellő alkotmányos indoka van. [21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 77–78.] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az azonos helyzetben lévők között nem alapjogok tekintetében tett megkülönböztetés csak akkor tekinthető alkotmányellenesnek, ha nincs ésszerű indoka, tehát önkényes. [16/1991. (V. 20.) AB határozat, ABH 1991, 62.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280–282.]

Minthogy az árvaellátásra jogosultság esetében – az Abh.-ban kifejtettekre is figyelemmel – nem alapjogra vonatkozó különbségtételről van szó, az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a kifogásolt rendelkezés azáltal, hogy a nevelt gyermeket csak meghatározott feltételek fennállása esetén vonja a jogosultsági körbe, azonos csoportba tartozó jogalanyokat érint-e, és a megkülönböztetés önkényes-e.

A Tny. 54. § (1) bekezdése az ellátásra jogosult nevelt gyermek ismérveit egyrészt az elhunyt személy és házastársa oldaláról, másrészt a másik szülővel való kapcsolata alapján határozza meg: így az elhunyt személy haláláig a vele együttélő házastárral, élettárral közös háztartásban kell nevelkednie, valamint a másik szülővel vérségi kötelékben kell állnia, mégpedig annak korábbi házasságából, élettársi együttéléséből kell származnia. Ebből következően nem értendő ide a házastárs – közös háztartásban nevelkedő – örökbefogadott, vagy nem házasságból, élettársi kapcsolatból született gyermeke.

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint e nevelt gyermekek a szabályozás szempontjából homogén csoportot alkotnak, mert azzal a házasúrral, aki őket a közös háztartásba hozta, rokoni (szülő-gyermek) kapcsolatban állnak. E szempontból közömbös, hogy a gyermek házasságból, életközösségből, házasságon kívüli kapcsolatból, reprodukciós eljárásból származik, vagy a szülő egyedülállóként fogadta örökbe, mert az árvaellátás valamennyi nevelt gyermek esetében a kiesett tartás pótlását szolgálja.

Más jogszabály a jogosultságok szempontjából a nevelt gyermekek között nem tesz különbséget, és azonosan kezeli a nevelt gyermeket a vérszerinti és örökbefogadott gyermekkel. A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 7. § (1) bekezdés a) pontja a családi pótlékra jogosultak között felsorolja a nevelőszülőt és a szülővel együtt élő házasúrt, vagyis a vele egy háztartásban nevelt, nem saját gyermek után is megilleti a juttatás; a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § db) pontja közeli hozzátartozónak tekinti egyéb feltételek mellett a vér szerinti, örökbefogadott, illetve nevelt gyermeket, illetőleg a 37/B. § (1) bekezdés c) pontja az aktív korúak ellátására jogosítja azt a személyt, aki – egyéb feltételek fennállása esetén – kiskorú gyermeket nevel. A Csjt. 62. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a házasúrral vagy bejegyzett élettárs köteles háztartásában eltartani a vele együtt élő házasúrnak vagy bejegyzett élettársnak olyan tartásra szoruló kiskorú gyermekét (mostoha-gyermek), akit házasúrnak vagy bejegyzett élettársnak az ő beleegyezésével hozott a közös háztartásba. Ha a házasságban élő személy önállóan fogad örökbe gyermeket, a Csjt. 48. § (1) bekezdése megkívánja a házasúrral hozzájárulását, ami ugyan nem eredményez közöttük rokoni kapcsolatot, azonban a Csjt. előző szabálya alapján tartási kötelezettsége keletkezik. E rendelkezések szülői pozíciót biztosítanak a gyermekkel rokoni kapcsolatban nem álló személynek.

Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Tny. önkényesen, ésszerű indok nélkül tesz különbséget a nevelt gyermekek között kizárólag a szülővel fennálló rokoni kapcsolatukat megalapozó tények szerint, amely az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében megfogalmazott diszkrimináció tilalmát sérti. Ezért a Tny. 54. § (1) bekezdése kifogásolt szövegrészének alkotmányellenességét az Alkotmánybíróság megállapította és megsemmisítette.

Mivel fentiek szerint megállapította a támadott jogszabályi rész alkotmányellenességét, ezért állandó gyakorlatának megfelelően [64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 307.; 30/2000. (X. 11.) AB határozat, ABH 2000, 202, 209.] nem vizsgálta azt az indítványi elemet, amely ugyanezen szövegrész megsemmisítését más alkotmányos összefüggésekre alapozva kérte.

A határozat Magyar Közlönyben való közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Budapest, 2010. szeptember 20.

Dr. Paczoly Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Paczoly Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Bihari Mihály
alkotmánybíró helyett

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczoly Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Lenkó Barnabás
alkotmánybíró helyett

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 251/B/2007.

Az Alkotmánybíróság 171/2010. (IX. 23.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottságnak országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ív mintapéldányának, illetve az azon szereplő kérdés hitelesítésével kapcsolatban hozott határozata ellen benyújtott kifogás tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 368/2009. (IX. 3.) OVB határozatát megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot új eljárásra utasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a határozott kérelmet nem tartalmazó kifogást érdemi vizsgálat nélkül visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

- I. 1. Az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) a 368/2009. (IX. 3.) OVB határozatával hitelesítette egy országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ívét. Az aláírásgyűjtő íven a következő kérdés szerepelt: „A Magyar Országgyűlés tűzzön napirendjére és tárgyaljon meg az ifjúsággal kapcsolatos közfeladatokról szóló törvénytervezetet!”.
A 368/2009. (IX. 3.) OVB határozat a Magyar Közlöny 2009. évi 124. számában, 2009. szeptember 3-án jelent meg. A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (1) bekezdése szerint az OVB-nek az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet benyújtani. A határozat ellen 2009. szeptember 16-án és szeptember 17-én, határidőn belül nyújtottak be kifogásokat.
2. Az egyik kifogás benyújtója szerint a kérdés egyrészt „nyelvtanilag helytelen”, másrészt „nem egyértelmű”, hogy „pontosan melyik törvénytervezetet kellene az Országgyűlésnek napirendjére tűznie”, ezért az OVB határozatának megsemmisítését és az OVB új eljárás lefolytatására való kötelezését kérte. Az OVB-nek ugyanis emiatt az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 18. § b) pontja, illetőleg 17. §-a alapján meg kellett volna tagadnia az aláírásgyűjtő ív hitelesítését. Az indítványozó úgy vélte, hogy az OVB megsértette a Ve. 29/B. § (2) bekezdésének e) pontjában foglaltakat is, mivel nem tüntette fel a határozat indokolásában a Ve. 117. § (1) bekezdését, amelyre – álláspontja szerint – alapozta döntését. A kifogás benyújtója szerint az OVB-nek egyébként nem is a Ve. 117. § (1) bekezdése alapján kellett volna eljárnia. A kifogás benyújtója megjegyezte továbbá, hogy az OVB határozat indokolása „elírásra került”, mivel az aláírásgyűjtő ív mintapéldánya országos népi kezdeményezésre irányult, a határozat indokolása viszont „népszavazásra feltenni kívánt kezdeményezésre” hivatkozik.
3. A másik kifogás benyújtója indokainak megjelölése nélkül csupán annyit írt, hogy kifogást jelent be az OVB határozata ellen „annak alkotmányértősége okán”.
4. Az Alkotmánybíróság a kifogásokat az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, többször módosított és egységes szerkezetbe foglalt 2/2009. (I. 12.) Tü. határozat (ABK 2009. január, 3.) 28. § (1) bekezdése alapján egyesítette és egy eljárásban bírálta el.
- II. 1. Az Alkotmány érintett rendelkezései:
„28/B. § (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.
(...)
28/D. § Országos népi kezdeményezést legalább 50000 választópolgár nyújthat be. Az országos népi kezdeményezés arra irányulhat, hogy az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdést az Országgyűlés tűzze a napirendjére. Az országos népi kezdeményezésben megfogalmazott kérdést az Országgyűlés köteles megtárgyalni.”
2. Az Nsztv. érintett rendelkezései:
„17. § A népi kezdeményezésnek pontosan és egyértelműen tartalmaznia kell a megtárgyalásra javasolt kérdést.”

„18. § Az Országos Választási Bizottság akkor tagadja meg az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

- a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,
- b) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,
- c) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek.”

3. A Ve. érintett rendelkezései:

„117. § (1) Az Országos Választási Bizottság a jogszabályi feltételeknek megfelelő aláírásgyűjtő ívet, illetőleg kérdést a benyújtástól számított harminc napon belül hitelesíti.”

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet – az Alkotmánybírósághoz címezve – az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(...)

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

„131. § Az országos népi kezdeményezés során a 117–121. § és a 130. § (1) és (3) bekezdésének rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”

III. A kifogások részben megalapozottak.

1. A jelen ügyben az Alkotmánybíróság hatáskörét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § h) pontja alapján a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróság eljárása jogorvoslati eljárás, ezért az Alkotmánybíróság a kifogásban foglaltak alapján azt vizsgálja, hogy az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítésének megtagadása során az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el [63/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABH 2002, 342, 344.]. Az Alkotmánybíróság e hatáskörében eljárva is alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el feladatát [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.].
2. Az Alkotmánybíróság a kérdés egyértelműségét vitató kifogással kapcsolatban az alábbiakat állapította meg. Az Nsztv. 17. §-a értelmében a népi kezdeményezésnek pontosan és egyértelműen kell tartalmaznia a megtárgyalásra javasolt kérdést. Az „Országgyűlésnek a kérdés napirendre tűzésére, megvitatására és határidőn belüli döntésre van kötelezettsége, (...) a döntés tartalmát a népi kezdeményezés nem határozza meg. (...) A népi kezdeményezésnek – ellentétben a népszavazással – (...) nem kell konkrét jogalkotási kötelezettséget megfogalmaznia” [42/2002. (X. 11.) AB határozat, ABH 2002, 316, 318.]. A jelen ügyben az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a kezdeményező által megfogalmazott kérdés nem egyértelmű, a kifogás tehát megalapozott. Az Alkotmány 28/D. §-a értelmében a népi kezdeményezés célja az, hogy a feltett kérdést tárgyalja meg az Országgyűlés. Az Országgyűlés a tárgyalás nyomán szabadon dönt arról, hogy szükséges-e további lépés megtétele, akár egy országgyűlési határozat, akár egy törvény elfogadása, módosítása, hatályon kívül helyezése. Ezért a népi kezdeményezésben sem fogalmazható meg úgy a kérdés, hogy azt sugallja, egy konkrét törvénytervezet megtárgyalatása a cél. Ez a megfogalmazás ezért nem egyeztethető össze a népi kezdeményezés alkotmányos jelentésével. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 368/2009. (IX. 3.) OVB határozatát megsemmisítette és az OVB-t új eljárás lefolytatására kötelezte.

Nem tartotta az egyértelműség követelményébe ütközőnek az Alkotmánybíróság a kifogás benyújtójának a kérdés esetleges nyelvtani hibájára való hivatkozását. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az OVB határozat indokolásában a népszavazásra való utalás az ügy érdemét nem érinti, ezért annak vizsgálatát mellőzte.

3. A Ve. 77. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerint a kifogásnak tartalmaznia kell a jogszabálysértés megjelölését és annak bizonyítékait. A Ve. 77. § (5) bekezdése alapján a kifogást érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani, ha az elkésztett, vagy nem tartalmazza a 77. § (2) bekezdés a)–b) pontjában foglaltakat [85/2008. (VI. 13.) AB végzés, ABH 2008, 1553, 1554.; 13/2009. (II. 13.) ABK 2009. február, 154.]. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a I. 3. pontban ismertetett kifogás nem tekinthető érdemben elbírálhatónak, mivel a törvényben előírt követelményeknek nem felel meg. A kifogás benyújtója kifogásában nem jelölt meg az OVB döntésével kapcsolatban konkrét jogsértést, és nem utalt annak bizonyítékaira. Ezért az Alkotmánybíróság a tartalmi feltételeknek meg nem felelő kifogást az Abtv. 22. § (2) bekezdésében, valamint a Ve. 116. §-ában, és a 77. § (5) bekezdésében foglaltak alapján érdemi vizsgálat nélkül visszautasította.

Az Alkotmánybíróság e határozatának közzétételét az OVB határozatának a Magyar Közlönyben történt közzétételére tekintettel rendelte el.

Budapest, 2010. szeptember 20.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Bihari Mihály
alkotmánybíró helyett

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Lenkó Barnabás
alkotmánybíró helyett

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 993/H/2009.

Az Alkotmánybíróság 172/2010. (IX. 23.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság által országos népszavazás kezdeményezésére irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldánya és az azon szereplő kérdés hitelesítése tárgyában hozott határozat ellen benyújtott kifogás alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 338/2010. (IV. 23.) OVB határozatát – a jelen határozatban kifejtett indokok alapján – helybenhagyja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

- I. Magánszemély 2010. március 30-án országos népszavazási kezdeményezés tárgyában aláírásgyűjtő ív mintapéldányát nyújtotta be az Országos Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OVB) hitelesítés céljából. Az aláírásgyűjtő íven az alábbi kérdés szerepelt: „Egyetért-e Ön azzal, hogy azok a bírók, akiknek jogerős határozata jogtalan fogva tartást eredményezett, bíróként ne dolgozhassanak tovább?”

Az OVB az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítését a 338/2010. (IV. 23.) OVB határozatával megtagadta. Az OVB határozata indokolásában kifejtette, hogy a kezdeményezés nem felel meg az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 13. § (1) bekezdése szerinti egyértelműség követelményének, a kérdés megvalósíthatatlan célra és az Alkotmány módosítására irányul.

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (1) bekezdése alapján a kezdeményező – a törvényes határidőn belül – kifogást nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. A kifogásban a kezdeményező vitatva az OVB álláspontját, hivatkozott arra, hogy a kérdés egyértelmű, nem jár alkotmánymódosítással, és lehet törvényben szabályozni a bírói tisztség betöltésének feltételeit.

- II.
1. Az Alkotmány figyelembe vett rendelkezései:
    - „2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.
    - (2) A Magyar Köztársaságban minden hatalom a népé, amely a népszuverenitást választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja.”
    - „19. § (2) Az Országgyűlés a népszuverenitásból eredő jogait gyakorolva biztosítja a társadalom alkotmányos rendjét, meghatározza a kormányzás szervezetét, irányát és feltételeit.
    - (3) E jogkörében az Országgyűlés
      - a) megalkotja a Magyar Köztársaság Alkotmányát;
      - b) törvényeket alkot;”
    - „28/B. § (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.”
    - „50. § (3) A bírák függetlenek és csak a törvénynek vannak alárendelve. A bírák nem lehetnek tagjai pártoknak és politikai tevékenységet nem folytathatnak.”
  2. Az Nsztv. vonatkozó rendelkezései:
    - „2. § Az aláírásgyűjtő ívek mintapéldányát az aláírásgyűjtés megkezdése előtt – hitelesítés céljából – be kell nyújtani az Országos Választási Bizottsághoz.”
    - „10. § Az Országos Választási Bizottság megtagadja az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha
      - a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,
      - b) a kérdésben nem lehet országos népszavazást tartani,
      - c) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,
      - d) ugyanazon tartalmú kérdésben három éven belül eredményes országos népszavazást tartottak,
      - e) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek.”
    - „13. § (1) A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”
  3. A Ve. alkalmazott szabályai:
    - „130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet – az Alkotmánybírósághoz címezve – az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.
    - (2) Az Országgyűlés népszavazást elrendelő, valamint kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító határozata elleni kifogást a határozat közzétételét követő nyolc napon belül lehet – az Alkotmánybírósághoz címezve – az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani. Az Országos Választási Bizottság a kifogás benyújtásáról haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét, a népszavazást elrendelő határozat elleni kifogásról a köztársasági elnököt is.
    - (3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”
- III.
- A kifogás nem megalapozott.
1. Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben irányadó hatáskörét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § h) pontjában foglaltaknak megfelelően a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróságnak a kifogás alapján lefolytatott eljárása jogorvoslati eljárás. Ennek során az Alkotmánybíróság – alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban – a beérkezett kifogás keretei között azt vizsgálja, hogy az aláírásgyűjtő ív és a népszavazásra szánt kérdés megfelel-e a jogszabályi feltételeknek, és hogy az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítési eljárásában az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el.
  2. A jelen alkotmánybírói vizsgálat tárgyát képező kérdés alapján a választópolgároknak olyan, az Országgyűlés hatáskörébe tartozó törvénymódosításról kellene állást foglalniuk, amely megváltoztatná a bírói tisztség

megszűnésére vonatkozó szabályokat. A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény ugyanis a népszavazási kérdésben megfogalmazott tisztség-megszűnési jogcímet nem tartalmazza.

Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat, hogy a kérdésről tartott eredményes népszavazás következtében a bírák státuszára vonatkozó szabályozás alapvető rendelkezéseit kellene megváltoztatni; konkrétan: egy jogviszony-megszűnési jogcímmel kellene a törvényt kiegészíteni.

A bírák jogállásának szabályozása ugyanakkor nem pusztán törvényalkotási (foglalkoztatási – munkajogi) tárgykör, hanem az Alkotmányon alapuló önálló hatalmi ágat megtestesítő személyek függetlenségének személyi-szervezeti biztosítéka. Az Alkotmánybíróság a bírói függetlenségnek az Alkotmány 50. § (3) bekezdésében foglalt elvével és annak garanciális tartalmával több határozatában foglalkozott. A döntések egyrészt a hatalmi ágak elválasztásának alkotmányos szerkezetében a bírói hatalom helyzetének sajátosságait, a külső hatalmi ágaknak a bírói hatalmat érintő jogköreit, másrészt a bírói függetlenségnek a bírósági szervezeten belüli alkotmányossági kérdéseit érintették.

Az Alkotmánybíróság határozataiban hangsúlyozta, hogy a bírói hatalom, amelyhez a bírói függetlenség kapcsolódik döntően az ítékezésben ölt testet. A bírói függetlenség az ítékezésre vonatkozik; a további státusbeli és szervezeti garanciák is a független ítékezéshez szükségesek. A bírónak mindenkitől – más bírótól is – függetlennek kell lennie, függetlenségét garanciáknak kell biztosítani minden befolyásolás ellen, származzék akár a külső hatalmi jogkör gyakorlásától, akár a bírósági szervezeten belülről. Az Alkotmánybíróság állandó és következetes álláspontja, hogy az Alkotmány 50. §-ának (3) bekezdése alapján a minden külső befolyásolástól független bírói ítékezés feltétel nélküli követelmény, és lényegében abszolút alkotmányos védelem alatt áll. [Így: 53/1991. (X. 31.) AB határozat, ABH 1991, 266, 267.; 38/1993. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1993, 256, 261.; 17/1994. (III. 29.) AB határozat, ABH 1994, 84, 86.; 45/1994. (X. 21.) AB határozat, ABH 1994, 254, 256.; 627/B/1993. AB határozat, ABH 1997, 767, 769.] A jelen ügyben vizsgált népszavazási kérdés nyomán szükségessé váló törvényi szabályozás ezzel az alkotmányi rendelkezéssel kerülne ellentétbe.

3. Mindezek alapján – az Nsztv. 10. § b) pontjában foglaltakra figyelemmel – az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az OVB jogszerű döntést hozott, amikor az aláírásgyűjtő íven megfogalmazott kérdés hitelesítését megtagadta. Ezért az Alkotmánybíróság a kifogást elutasította, s ennek megfelelően a Ve. 130. § (3) bekezdésében foglalt jogkörében eljárva a 338/2010. (IV. 23.) OVB határozatot – a jelen határozatban kifejtett indokolás alapján – helybenhagyta.

Az Alkotmánybíróság a határozat közzétételét az OVB határozatnak a Magyar Közlönyben való közzétételére tekintettel rendelte el.

Budapest, 2010. szeptember 20.

Dr. Paczoly Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczoly Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Bihari Mihály
alkotmánybíró helyett

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczoly Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Lenkó Barnabás
alkotmánybíró helyett

Dr. Lévy Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

A Magyar Közlönyt a Szerkesztőbizottság közreműködésével a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Gál András Levente,
a szerkesztésért felelős: dr. Borókainé dr. Vajdovits Éva.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 1–3.

A Határozatok Tára hivatalos lap tartalma a Magyar Közlöny IX. részében jelenik meg.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://kozlony.magyarorszag.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhú másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.
Felelős kiadó: Bártfai-Mager Andrea ügyvezető igazgató.